

LETO XII

ŠTEVILKA 10

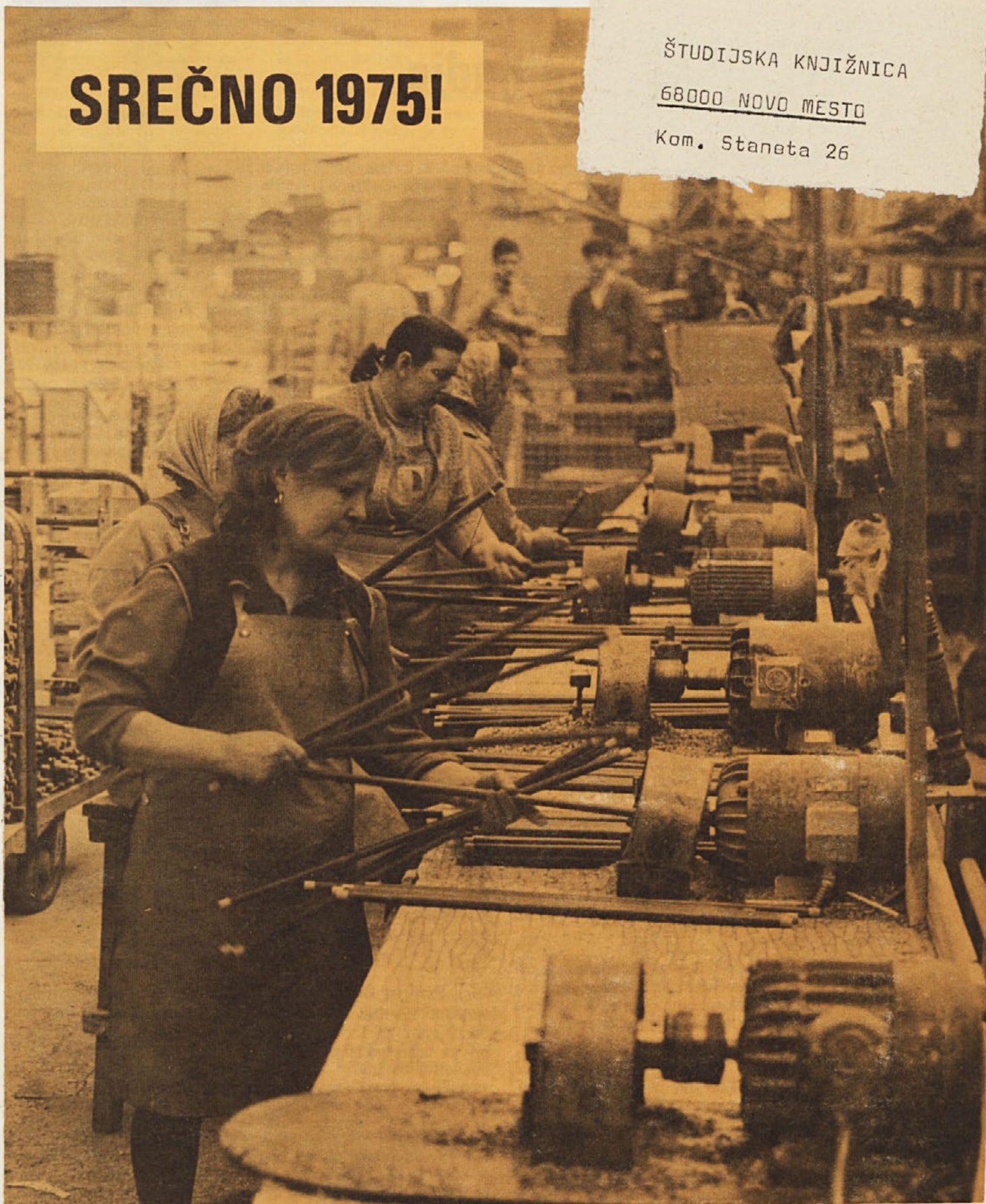
STRAŽA, 28. DECEMBRA 1974

novoles

GLASILO DELOVNEGA KOLEKTIVA LESNEGA KOMBINATA „N

SREČNO 1975!

ŠTUDIJSKA KNJIŽNICA
68000 NOVO MESTO
Kom. Staneta 26

V Novolesu sem že polnih 16 let

Na Novoles me vežejo predvsem ljudje

VPRAŠANJE: Tovariš direktor koliko let ste že pri Novolesu?

ODGOVOR: V Novoles sem prišel leta 1950 in tu ostal do leta 1954. Potem sem odšel na takratni okraj, spet prišel v Novoles tu sem ostal do leta 1963, nato odšel v Ljubljano, kjer sem bil do leta 1967 in spet vrnil v Novoles. Če seštejem vsa ta leta sem torej v Novolesu že polnih 16 let.

VPRAŠANJE: In kakšni so vaši prvi spomini na Novoles?

ODGOVOR: Ko sem takrat prišel v podjetje, je to bilo ogromno podjetje, ki je imelo zelo nizko stopnjo izvršitve plana. Ne smete namreč pozabiti, da je to čas administrativnega planskega gospodarstva. In takrat je v tem ogromnem podjetju bilo zaposlenih kar 2500 ljudi. In v juniju, ko sem prišel, so imeli izvršen plan 8 %, na koncu leta smo izvršili plan z 80 %. To se pravi, da smo takrat krepko „pljunili“ v roke. Potem sem doživel razformiranje podjetja. Podjetje je takrat bilo tako veliko zato, ker je vključevalo po eni strani gozdarstvo pa tudi avtopark, iz katerega so pozneje nastali Gorjanci, in seveda predelava lesa. Najprej se je od podjetja ločilo gozdarstvo, nato avtopark in tako sta praktično od tega velikana ostali samo dve žagi: žaga Soteska in žaga Straža. Obe žagi sta takrat zaposlovali okrog 300 ljudi. Kot vidite, je bila ta sprememba resnično drastična. Leta 1954 je bila združena z Novolesom, bolje rečeno prejšnjim Lipom, tovarna lesnih izdelkov Novo mesto, in tako se je kolektiv povečal za 500 ljudi. Do leta 1958 ni bilo kakšnih velikih sprememb, s tem letom pa smo začeli z izgradnjo prve tovarne. To je bila tovarna za izdelavo vezanih plošč. Zgradili smo jo v rekord-

Kot je to že stara dobra navada vsako leto na koncu leta, je tudi letos redakcija Novolesa zaposila generalnega direktorja, tovariša Jožeta Kneza za pogovor o aktualnih vprašanjih. Čeprav je tovariš Knez še vedno bolan, in je na bolniškem dopustu, se je ljubeznivo odzval pogovoru, za kar smo mu še posebej hvaležni.

nem kratkem času, v kakšnih šestih mesecih in zgradili smo jo, tudi to je pomembno, poceni. Ko smo si tako odprli lokacijo med Stražo in Hrušovcem, je bila naša naslednja poteza preselitev tovarne lesnih izdelkov z Novega mesta v sedanjo tovarno drobnega pohištva, kar smo naredili v obdobju 1953-1963.

Naslednje obdobje lahko označim kot obdobje stabilizacije podjetja. Ko sem leta 1967 spet prišel v Novoles, smo pričeli s kompleksno rekonstrukcijo Novolesa. Tu smo povečali kapacitete vezanih plošč za 100 %, rekonstruirali tovarno drobnega pohištva, a staro parketarno, ki je bila na mestu sedanje tovarne drobnega pohištva, predelali v stilno pohištvo in izgradili še novo žago z novim skladiščem. Ta faza je tekla med 1967 - 1969 letom. Vmes smo preselili tudi upravo iz Novega mesta v Stražo. Potem smo nekaj časa mirovali, nato pa smo začeli s programom razvoja, ki smo ga končali delno lanske leto in sicer tovarno predelov in tovarno acryla v Trebnjem, ki smo jo odprli v letošnjem letu.

VPRAŠANJE: Očitno je, da je Novoles rasel z vami in vi z Novolesom. Kaj vas lepega veže v tem obdobju za Novoles?

ODGOVOR: Ja, vežejo me predvsem ljudje, ki jih poznam, ki sem jih spoznal pri delu. Moram reči, da je veliki del tega kolektiva, posebno pa starejši delavci, bil bitko, da bi se v tem kraju nekaj zgodilo. Bili smo enotni. In to ni bila akcija, ki je slonela na samo direktorjevih

ramenih. To akcijo so podpirali številni ljudje kot svojo, ker so vedeli, da bo ta akcija dala ljudem trajni obstoj, trajna delovna mesta. No in v taki bitki za razvoj so se pletle vezi, ki so trajne. Vežejo me na Novoles ljudje in delo, kateremu sem tudi jaz nekaj skromnega dodal.

VPRAŠANJE: Zapustimo zdaj malo zgodovino in poskušajmo se vezati za leto 1974. Gledano s političnega in gospodarskega vidika je to bilo leto zelo pomembno za razvoj naše družbe. Gre za uresničevanje obeh ustav, za oba kongresa, tako Zveze komunistov Slovenije tako za zgodovinski X. kongres Zveze komunistov Jugoslavije, gre za republiški kongres sindikatov in za kongres Zveze sindikatov Jugoslavije. Na drugi strani smo bili priče pomembnih gospodarskih dogajanj in sprememb. Kako so se ti politični in gospodarski dogodki zrcalili na našem podjetju? Tu predvsem mislim, kaj smo in koliko smo naredili na področju samoupravljanja in kaj smo naredili na področju samega gospodarjenja?

ODGOVOR: To je dvojje vprašanje in najboljšo bi bilo obravnavati jih ločeno. Glede prvega dela vprašanja je treba poudariti, da smo v novo leto vstopili z novo organizacijo podjetja. Ta nova organizacija daje tudi novo obeležje Novolesu. In zato je tudi celo leto v tem znamenju iskanja, kako naj te temeljne organizacije združenega dela ali kako jih skrajšano imenujemo TOZD najprimer-

nejše delajo, ter kako naj dela celota. Mi še vedno iščemo. In ne bi se mogli pohvaliti, da smo bili dosti hitri in dosti uspešni. To ni opravičilo, to je dejstvo. Dejstvo je, da sem bil jaz večji del leta odsoten in to je morda povzročilo, da se te zadeve niso hitreje razvijale. Pa vendar sem osebno mnenja, da ta iskanja še niso dala rezultate, kakršne bi si človek želel. Prihajamo v obdobje, in to s prvim tromesečjem naslednjega leta, ko bo to novo samoupravno življenje na osnovah obeh novih ustav dokončno zaživelo in se tudi dokazalo. Kar se pa del s področja samoupravljanja tiče, bomo v prihodnjem letu dokončali in sicer najprej tisto, česar nismo utegnili v letu 1974. TOZD se bodo srečevale s celoto svoje ekonomske proizvodnje in problematiko, ki izvira iz nje. V letu 1974 so se TOZD srečale samo s polovico te problematike, tako se bodo TOZD prvič srečale z bilanco. Bilanca in odločanje o njej bo prvič prenešeno na TOZD. In s to realnostjo se bodo morale temeljne organizacije vedno bolj spoprijemati.

Gledano z gospodarskega vidika je bilo leto 1974 zelo razburkano. Na svetovnem tržišču je prišlo do izredno močnih sprememb, predvsem do sprememb cen, kakor surovin tako tudi reprodukcijskega materiala. Ta problem ni specifičen samo za Novoles, to je problem celega sveta. Novoles je bil v tem problemu globoko pris-

Bili smo bitko, da bi se v tem kraju nekaj zgodilo

ten. Prvič, ker je vezan tudi na nekatere surovine, katerih cena se je zvišala v letu 1974 za 100 %, in drugič, ker je velik izvoznik. Novoles je namreč po podatkih, ki jih imamo za prvih devet mesecev, izvažal kar 45 % svoje proizvodnje. Tako smo po eni strani bili prizadeti zaradi revaloracij in devaloracij zahodnih valut, kamor izvažamo, kar je vnašalo vnmirjenost v naše kalkulacije, po drugi strani pa smo

morali iskati rešitev zaradi podražitve surovin. In ne smemo pozabiti na to, da smo odprli nov obrat v Trebnjem, ki je vezan tudi na dovozno surovino, nafto, ker uporabljamo le en derivat. Zaradi vsega tega smo morali „loviti“ bilanco in smo bili skoro dvakrat na ničli.

Na področju storilnosti bomo morali še veliko narediti

Kljub vsem težavam smo se le izvlekli. Izvlekli smo se tako, da smo rentabilni, vendar se je akumulacija Novolesa skoraj razpolovila. Včasih smo imeli storilnost med 8 in 10 %, zdaj smo končali nekaj na 5 %. To je zadeva, ki bo imela svojo refleksijo še v prvem polletju: vendar sem optimist. Če smo bili v stanju preboleti neprimerno bolj dramatične zadeve, potem bomo tiste, ki nas čakajo, tudi preboleli. S tem, da smo vse te težave preživeli in preboleli, je še en dokaz visoke stopnje sposobnosti našega kolektiva in dokaz naše zagriženosti, da se ta vprašanja rešijo. Moram reči, da ima pri tem zaslugo cela vrsta ljudi, celi kolektivi in tudi posamezniki so reševali posamezne probleme.

Vprašanje: Ali torej lahko pričakujemo da bomo kmalu prišli na zeleno vejo?

ODGOVOR: Poglejte, vzemimo izdelavo pohištva v manjših serijah. To je proizvodnja, ki je zelo prilagodljiva trgu. Takšna proizvodnja je v letošnjem letu lahko ustvarila precejšnjo akumulacijo. Na drugi strani pa podjetja, ki proizvajajo v velikih serijah, torej tam, kjer sistem proizvodnje zahteva veliko časa, če se želiš preorientirati na novo proizvodnjo. Takšna podjetja so ustvarila manjšo akumulacijo. Torej v branži nimajo vsi istih pogojev in zato na vprašanje, ali bomo lahko in če bomo kmalu prišli na zeleno vejo, zahteva več časa in več prostora.

Vprašanje: Očitno je, da vsakega delavca zanima njegov osebni dohodek. Kaj po tej plati lahko pričakujemo v prihodnjem letu?

ODGOVOR: Prvič, nov sporazum o osebnih dohodkih. Ta sporazum nas bo čvrsteje vezal, kot nas je vezal prejšnji. Kaj pa lahko računamo glede višine OD, je zadeva, o kateri je težko karkoli prognozirati, ker bomo dolžni ta sporazum spoštovati. Lahko samo rečem, da smo naše osebne dohodke v prvih desetih mesecih leta 1974, zvišali za 26 %, čeprav se zavedamo, da to še ni tisto, kar si želimo. Gospodarske reprekucije so se odrazile tudi na osebnem dohodku in zato osebni dohodek ni tako dinamičen, kakor bi mi želeli. Vendar moramo zastaviti vprašanje, kako naj izboljšamo in zvišamo dohodek. Pri tem se zastavlja dvoje možnosti, tržna in lastna. To se pravi, da bomo morali narediti mnogo več, kot smo naredili v letošnjem letu na področju storilnosti. Kar se pa tiče proizvodnosti, smo izplačali več osebnega dohodka, kot je bila ustvarjena proizvodnost, čeprav je tudi res, da kljub temu nismo pokrili tiste razlike med dvigom cen in dvigom osebnih dohodkov.

Želim si, da bi bili enotni v reševanju vprašanj

Vedno sem se zavzemal za to, da na tem področju ne bi veliko zaostajali za drugimi. No, v primerjavi z lesno industrijo ne zaostajamo veliko. Določeni zaostanek je razviden v primerjavi z osebnimi dohodki v regiji in to v primerjavi z drugimi industrijami. Torej z vprašanji osebnih dohodkov se bo treba trdno spopasti ne le na področju cen, ampak tudi na področju storilnosti.

VPRAŠANJE: Rekli so mi, da je ideja o združitvi v UNILES vaša ideja, da ste vi bili torej nekako idejni oče UNILESA. Uniles je danes dejstvo.

Morda o njem premalo vemo. Kako ste prišli do te ideje, kako se je realizirala in kakšna je torej po vašem mnenju UNILES—ova prihodnost?

ODGOVOR: Veste, oče sem pač zato, ker sem najstarejši od teh kolegov, s katerimi sodelujemo v lesni industriji. UNILES ima pa svojo predhodnico in sicer Domis. V tem Domisu so podjetja že pred štirimi leti poskušala z neko podobno skupnostjo, kot je danes UNILES. Takrat se nam ni posrečilo. Posrečilo se nam je letos. Ustanovili smo UNILES in UNILES je danes dejstvo. Jasno, s tem še nismo smeli pričakovati nekih velikih rezultatov. Leto 1974 je za UNILES leto utrjevanja, leto organizacijskih konceptov in iskanja kadra. S to problematiko se srečujemo povsod. Poglejte Novoles! Dobiti kreativen, sposoben delavoljen kader je zelo težko. In to je ena od zadev, ki še hromi UNILES. Pa vendar, nekatera vprašanja smo že rešili, nismo pa rešili vseh. Računam, da bomo v letu 1975 naredili večji napredek in potem bo UNILES začel delati tisko, kar se od njega pričakuje.

Dileme velike organizacije so danes ogromne, kar UNILES končno nismo ustvarili za to, da bi naredili novo podjetje starega tipa, pač pa želimo novo podjetje na novih samoupravnih osnovah a znano je, da čim višja in čim bolj komplicirana je organizacija, tem večje je število vprašanj, na katera je treba dati ustrezne odgovore. Jasno je, da imamo v UNILES še veliko vprašanj, ki niso niti določena niti raziskana, zato ima UNILES na svojih ramenih vprašanja, ki jih še ni „izvlekel.“ A bodočnost? Od UNILESA pričakujemo tri stvari. Prvič pričakujemo, da nam da novo, večjo tržno gotovost. To pomeni, da v prihodnosti ne bo vsak gradil svoje mreže, ampak da bomo imeli eno enoto, v Unilesu in Lesnini, ki je, kot veste, član Unilesa. Drugič pričakujemo, da se bomo dogovorili o novih kvalitetnejših programih razvoja. Danes je jasno, da je naša država že industrializirana in da danes ni tako enostavno zastaviti nov razvoj. Takrat, ko smo mi začeli, je vsaka tovarna imela trg, imela je delovno silo in možnost za razvoj. Danes tega ni, zato je danes postavljanje programa neprimerno zahtevnejše in težje delo. In tretjič, želimo večjo gotovost za kolektive, ki so člani Unilesa.

VPRAŠANJE: In končno, kaj bi vi radi sporočili našemu,

če hočete, vašemu delovnemu kolektivu, ob koncu leta 1974?

ODGOVOR: Predvsem to, da bi v leto 1975 vstopili takšni, kakršni smo bili v daljni zgodovini našega kolektiva, borbeni do nalog, ki jih je pred nas postavil čas, družba in kolektiv sam. Da bi znotraj tega pristopa bili enotni v reševanju vprašanj, ki so tako pomembna za življenje naše družbe ter kolektiva, v katerem delamo in živimo. Temu je namenjen tudi program razvoja, ki ga je sprejel delavski svet. Želimo si, da bi v prihodnjem letu bili že samoupravno in ekonomsko konsolidirani, enotni. Želim si tudi gospodarsko uspešno leto. Moram pa reči, da to ni odvisno samo od mene in kolektiva, ampak od cele vrste vprašanj. In če se bomo morali srečati s težavami, da bi jih reševali konstruktivno in hitro, hitreje kot v letošnjem letu.

V imenu redakcije se vam zahvaljujem za pogovor, želim vam uspešno leto in predvsem veliko zdravja. Srečno!

IVAN KRASKO

Naša delegatka

Anica Šercelj

„Kaj pravzaprav pričakujem od kongresa? Ne vem in vem! Ne vem zato, ker sem presenečena, da bom zastopala predstavnike lesne in gozdne industrije. To presenečenje je tako veliko, da se še niti ne zavedam, kaj me na kongresu čaka. Po drugi strani pa vem, kaj od kongresa pričakujem. Pričakujem veliko, ne besed, ampak dejanj.“

Tako pravi Anica Šercelj, poenterka stilnega pohištva, predstavnica novomeških sindikatov na sedmem kongresu Zveze sindikatov Jugoslavije.

„Ko so me predlagali za kandidata, sem se najprej skušala upreti, vse prepričati, da nisem jaz tista, ki bo najbolje zastopala vse. Pa ni šlo, vseeno so me izvolili. Zdaj se moram potruditi in častno zastopati naše delavce. Nisem navajena veliko ljudi, zato bi se težko odločila govoriti pred njimi. Toda če bo treba, bom že kaj rekla.“

Pravijo, da bo kongres prelomnica. Tudi sama si želim, da bi bil. Kakšna prelomnica? Mora se izboljšati življenje delavcev. Na vseh ravneh. Vpliv delavcev pri odločanju mora biti večji, biti moramo bolj obveščeni o tem, kaj se dogaja.

Pred seboj imam osnutke deklaracij. Nè morem reči, da imamo na splošno preveč ali premalo resolucij, sporazumov in drugih dokumentov. Vem pa to, da so težki, nerazumljivi. Zato ni čudno,

da jih delavci ne berejo. Govorijo, da jih bodo poenostavili, pa vendar . . .

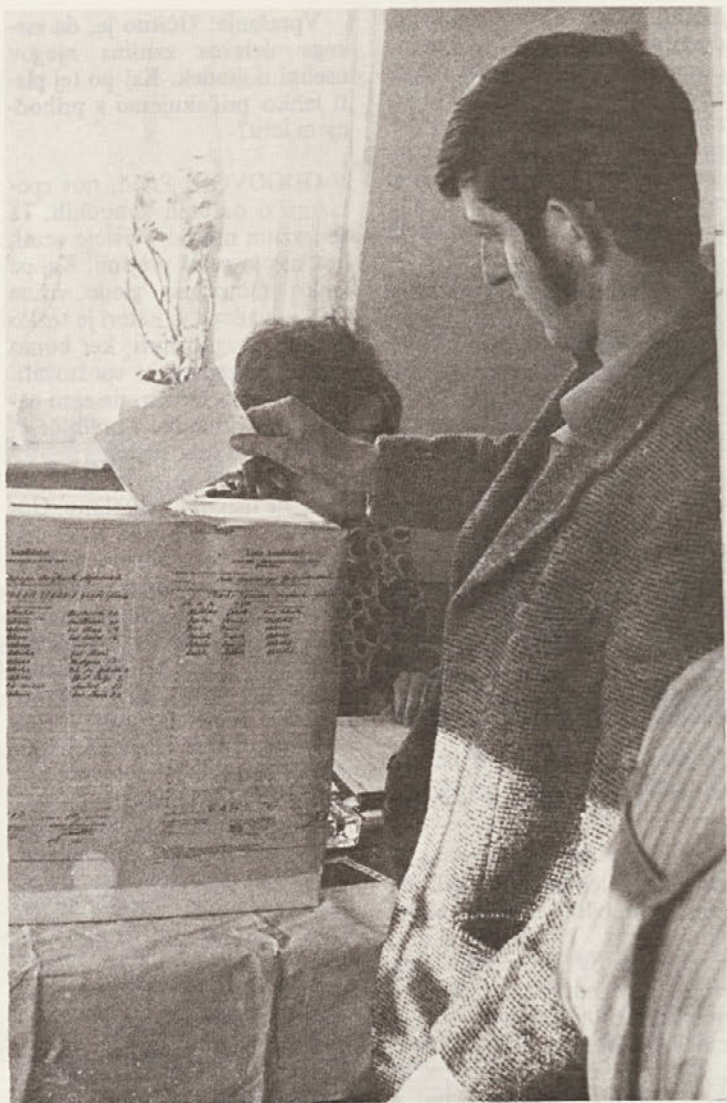
Prav iz tega izhaja, da se delavci včasih premalo zanimajo za razna dogajanja, od samoupravljanja, sindikata do krajevne skupnosti in dalje. Delavca zanima tisto, kar ostane v kuverti, kot pravimo. Jasno je, da to ni prav. Zgodi se, da so delavci glasovali za kakšen sporazum, ga tudi podpisali, po določenem času pa sprašujejo, zakaj je tisto tako, čeprav v dokumentu jasno piše. To se zgodi zato, ker delavci dokument ne preberejo. Tako je tudi z mladino, za katero mislim, da dela premalo, posebno v sindikatu. Mladi bi radi samo gotove stvari. Imajo pa svoj aktiv, o katerem ni ne duha ne sluha.

V Novolesu sem že več kot deset let, v tem času pa smo veliko naredili. Ko sem prišla, sploh nisem imela svojega delovnega mesta. Delala sem tam, kjer so me rabili, čeprav sem si želela biti samo na enem delovnem mestu. Potem sem postala risar elementov. Takrat smo v Novolesu uvajali nov obrat stilnega pohištva. Prijavila sem se in upala, da bom dobila stalno delovno mesto. To se je tudi zgodilo in še danes mi ni žal, da sem se odločila za to pot. Delam kot poenterka; lepo je to delo, samo . . . Ne vem, kako bi rekla. Pogoji niso nemožni, toda težki. Soba je prehladna, z vseh strani ropoče, sama pa moram seštevati. Saj se ne pritožujem, želim pa si boljših delavnih pogojev, ko bo mogoče.“

Tako misli o nas, našem delu in sebi naš delegat na sedmem kongresu sindikatov Jugoslavije Anica Šercelj in še enkrat zatrdi:

„Rekla sem, da na kongresu ne bom govorila. Če pa bom, bom o tem, koliko velikega smo naredili v Novolesu. Veliko smo naredili in bomo še.“

I. Kr.

Volitve delegacij v samoupravne interesne skupnosti – Z veliko udeležbo na volitvah, ki so potekale v petek, 8. 12. 1974, smo še enkrat dokazali našo zrelost samoupravljalcev. Volili smo delegate v gospodarske in negospodarske skupnosti. Z ustanovitvijo samoupravnih interesnih skupnosti smo omogočili širok vpliv neposrednih proizvajalcev zlasti na področju vzgoje, izobraževanja, kulture, zdravstva, socialnega varstva in drugih. Na sliki: Volišče v TOZD vezanih plošč (Foto: Ivan Krasko)

Vaja Straža 74 – V soboto, 14. 12. 1974, se je v dopoldanskih urah uspešno končala vaja partizanskih enot in civilne zaščite Straža 74. Enote so uspešno opravile zadane naloge. O poteku vaje bomo obširneje poročali v naslednji številki. Na sliki: Partizanska enota je uspešno opravila svojo nalogo – uničila je diverzantsko enoto, ki je poskušala onemogočiti normalen potek proizvodnje. (Foto: Ivan Krasko)

OSNOVNA ORGANIZACIJA ZK

Že precej časa smo ugotavljali potrebo po ustanovitvi osnovne organizacije ZK v neposredni proizvodnji. Ker je tudi reorganizacija ZK usmerjena v proizvodnjo, samo po preučitvi osnovnih pogojev prišli do sklepa, da jih izpolnjujemo in zato ustanovili v TOZD TSP osnovno organizacijo ZK.

Na prvi seji smo izvolili sekretarja in ostale po statutu potrebne organe, prav tako pa smo pripravili tudi osnutek akcijskega programa, ki bo imel zaenkrat samo dve točki: 1. čim boljše gospodarjenje v TOZD in 2. akcija za povečanje članstva. Program bo predložen organizaciji v sprejem na prvi seji.

S. MEDLE

DRUŠTVO INŽENIRJEV IN TEHNIKOV

Pred kratkim je bilo ponovno oživljeno delo DRUŠTVA INŽENIRJEV IN TEHNIKOV lesne stroke v Novolesu. Društvo ima zdaj 64 članov, ki so lesarji in gozdarji, ter okoli 30 članov, ki so to po statutu.

Ob ustanovnem občnem zboru smo imeli tudi že krajše predavanje o srednjeročnem programu razvoja Novolesa. Društvo je pripravilo tudi strokovno ekskurzijo po naših zunanjih obratih, saj smo ugotovili, da mnogo naših članov še ni bilo niti v Akrilu (Trebne) niti na Dvoru, celo v TPI Soteska še niso bili vsi.

Odbor društva, ki ga vodi inž. Andrej Žnidaršič, pripravlja program dela za naslednje leto. Objavili ga bomo v tem listu. Program bo tak, da bo nudil članom dovolj možnosti za strokovno izpolnjevanje, že vnaprej pa želimo, da bi bili člani čim bolj aktivni, saj se samo tako lahko nadajamo plodnega dela društva.

SLAVKO MEDLE

RAZSTAVA NAŠEGA DESIGNA V PRAGI

Od 9. septembra do 10. oktobra je bila v Stuttgartu razstava „Jugoslovanski design“, za tem pa so razstavo prenesli še v Prago, od tod pa bo šla še v Varšavo. Razstavljeni so originalni proizvodi, fotografije in diapozitivske. Hkrati je v okviru razstave tudi predstavitev jugoslovskega plakata in tekstila. Omenjena razstava, ki obsega proizvode 52 delavnih organizacij iz vse Jugoslavije, je izredno uspela in dostojno predstavlja svetu razvoj in pomen designa pri nas.

MARTA RAČEČIČ

Energetika mora napredovati

TOZD Tehnične energetske storitve je bila ustanovljena z namenom, da daje proizvodnji celotnega Novolesa potrebne energetske osnove (zrak, para, elektrika, voda), vzdržuje elektro naprave, opravlja gradbena dela, organizira transportne usluge in opravlja planska strojna dela. K tej TOZD so bili po sklepu centralnega delavskega sveta priključeni še centralno skladišče materiala, kuhinja in zavarovanje podjetja (vrtarji, čuvaji, gasilci). Za opravljanje vseh teh del je TOZD TES sestavljena iz naslednjih oddelkov: energetski, elektro, gradbeni, transportni oddelek; centralna mehanična delavnica; oddelek centralnih dejavnosti (kuhinja, centralno skladišče materiala, zavarovanje podjetja); operativne priprave dela in konstrukcijski oddelek.

Ze sam naziv oddelkov pove, kakšno delo opravljajo posamezni oddelki, pove pa tudi, da je delo naše TOZD zelo raznovrstno, kar vodstvu TOZD otežuje uspešno vodenje in hitro reševanje problemov. Zaradi raznovrstnosti dela po strokovnosti je nujno, da so na čelu oddelkov samostojno strokovni kadri.

Po prvotnem gospodarskem načrtu Novolesa za leto 1974 je bil za TOZD TES sprejet plan realizacije v višini 11.074.210,00 din, kar je potrdil delavski svet TOZD TES in centralni delavski svet. Za drugo polletje 1974 je bil izvršen rebalans plana proizvodnje in oba omenjena delavska sveta sta potrdila plan realizacije v višini 5.042.900,00 din. Dejanska realizacija TOZD TES v času od januarja do vključno oktobra je bila 10.629.304,00 din. V mesecu novembru predvidevamo realizacijo v višini okoli 900.000,00 din, enako tudi v decembru. Dejanska realizacija TOZD TES za leto 1974 bo okoli 12.430.000,00 din, kar predstavlja za 12 odstotkov večjo realizacijo od planske.

Če pogledamo stvarno, smo probleme, ki so nastajali v proizvodnji Novolesa, in za reše-

vanje katerih smo bili ustanovljeni, reševali več ali manj uspešno. Zmotno bi bilo misliti, da so bile pri nas vse stvari vedno prav in pravočasno urejene. Za odstopanja je bilo več vzrokov; enega izmed važnejših smo že navedli, to je heterogenost poslovanja.

Življenski problem TOZD TES je vsekakor njena razdrobljenost po Novolesu in prostorska problematika. Kljub temu da poslovanje v letu 1974 končujemo uspešno, nikakor ne moremo mimo dejstva, da so naši oddelki opravljali svoje delo v dostikrat nemogočih pogojih in neprimernih prostorih. Mislimo, da barake in lope niso garancija za uspešno poslovanje, kajti dejstvo je, da je nezadovoljstvu zaposlenih po posameznih oddelkih botrovala prostorska stiska. Vodstvo TOZD TES kakor tudi vsi zaposleni v tej temeljni organizaciji se zavedamo, da se taki problemi ne dajo rešiti čez noč, ampak je potrebno več časa in precej finančnih sredstev. Istočasno se zavedamo, da bomo svoje mesto in vlogo kot TOZD v konceptu proizvodnje in razvoja Novolesa našli samo v primeru, če bomo lahko pravočasno in uspešno zadovoljevali potrebe ostalih

TOZD. Prav zato bomo morali takoj pristopiti k reševanju prostorske in lokacijske problematike TOZD TES.

Nikakor se ne smemo zadovoljiti s tistim, kar smo dosegli v letu 1974, temveč moramo težiti k stalnemu razvoju v okviru koncepta razvoja Novolesa. Predvsem moramo težiti za čim hitrejši in uspešnejši razvoj energetskega oddelka, kajti zavedati se moramo, da je elektrika „srce“ proizvodnje. Nikakor ne smemo pozabiti, da je zaradi pomanjkanja električne energije v letu 1974 slovensko gospodarstvo utrpelo občutno škodo. Energetske naprave Novolesa pa so s proizvodnjo lastne električne energije rešile Novoteksovo proizvodnjo štirinajst dnevnega zastoja. Energetska situacija bo tudi v naslednjih letih neugodna, zato moramo poskrbeti za energetske naprave, ker so le-te za Novoles življenskega pomena.

Ob zaključku poslovanja v letu 1974 žal ne moremo mimo ugotovitve, da je naš odnos do uporabe energetskega naprav večkrat mačehovski, saj se dostikrat ne zavedamo, da niso samo energetske naprave, ampak tudi njihovi proizvodi dragi in dragoceni. Zato menimo, da bo treba v letu 1975 preko samoupravnih organov in vodstva TOZD vplivati na vsakega potrošnika v taki meri, da bo bila energetska potrošnja pri končnem proizvodu čim manjša.

Ob tej priliki želimo vsem TOZD OZD Novoles in delavcem na vseh delavnih mestih čim več uspehov in osebnih sreče v letu 1975 z željo, da bi naše medsebojno poslovanje bilo tudi v bodoče uspešno.

Inž. NIKO GALEŠA

Novoletna

Spet prišlo je leto naokrog
in s tem na dan – Vaš kronolog.
Vam kot vedno na ves glas:
SREČNO vsem – Vaš dedek MRAZ.

Resnično mi enako se je strilo,
ko za delegata se me je volilo,
potihoma se le Vam tako pove,
da vsem delegatom le zaupati se sme . . .

Edino pri Vas bi sem dobrodošel,
saj zadnja leta pač naučil sem svoj posel,
veliko moraš vedno govoriti, obljubiti . . .
in nikakor na sosedo perilo pozabiti!

Čprav tako verjetno je povsod,
kjer reorganizacije imajo svoj pohod,
želim Vam, da to v naprej bi se uredilo,
saj dovolj slame prazne že letos se zmlatilo.

Niste hudi, če to Vam sedaj povem,
saj drugače med delegati bit' ne smem.
Tu se po resnici mora govoriti,
vsaki izmed nas to dolžen je storiti!

Odstraniti pa bi morali ljudi,
ki izkoriščajo vse te stvari,
ki za svoje lastne interese,
pólnijo novinarjem nenasitne „kese“.

Noč in dan v Straži je zvonilo,
ko se zvedlo je za Viranta glasilo.
Dedek Mraz – sedaj kot delegat –
ne zahaja več v Sotesko rad.

Oddati ta primer bi moral za sodnika,
poiskati advokata in zdravnika,
saj vseh delovnih ljudi je glas
obsodil njegov brezglavi špas!

Videl Vaše sem oči tožeče,
ker obsodba v globino segla preboleče,
le kako se moglo to zgoditi
in izdajstvo iz Vaših vrst se poroditi . . .

Od nekdanj, žal, že to velja,
da posameznim nikoli se dovolj ne da,
da ne vidi več svetlejših ciljev,
ki delavec jih z žulji prigara.

Leto novo prineslo, kot izgleda,
še polno bo novega nereda,
cene nove že so na vidiku,
plače pa še vedno pri Kompanu v zatiku.

Enostavno se v Stražo le ni priti dalo,
saj že od planov čisto se mi je zmešalo.
Pri TDP o novem mostu že so govorili –
oh, le škoda, da upravo so iz mesta preselili.

Toda več kot v oblakih most,
na upravi nova vam pove modrost!
Zaman v šolo nismo varnostni hodili,
„hitro“ so naslov si inženirja priborili.

Od tedaj naprej bo vse lepo in prav
in doma zopet lahko bo živžav.
V NOVOLĚSU pa na predpise popazite
in leto vsako skrbno delajte izpite.
(BERI: ne šlataj tam, kjer ne srbi te!)

TOZDE vse sedaj skrbi,
kako zgodovine kolo se zavrti.
Dedek Mraz pa nič ne daje veta,
saj Knezu ponovno zdravje se obeta.

Odšel je on za nekaj časa,
pa niste dali mu predaha,
če zdravja resnično mu želite,
počitka več mu privoščite.

Zato pa vsakdo naj za sebe
pomete prag in odpravi rege.
Tako bo našel si čas za delegata,
dosedaj zaprašenega do vrata.

Danes preteklo je približno leto,
ko NOVOLES se tozdoval je vneto.
Nekateri so tako se razgalili,
da v tozd najraje bi se povrnili.

In tako prišli tozdi so nared,
je beseda njim predana spet.
Podpisali so samoupravni sporazum,
izpolnjevati ga – le to še pravi je izum.

Da to pa res tako ni enostavno,
pobrigal Janko se za to je davno.
Obljubil prepisati novi je o tem pravilnik,
pa kaže, da pokvaril se mu je svetilnik.

Seveda, kot je že navada,
okvara postala je razvada.
Plačilna ladja zašla je med čeri,
le Berta in Aleš se še pravi čas ulovi.

Seve to še čisto ni končano,
ko kapetan novi stopi tam na plano.
Varnostno pri reševanju ladjo zavaruje,
inženirsko ime ji vanjo vkuje.

Se ostalim potnikom ni nič zgodilo?
To po letu novem šele bo se ugotovilo!
Predlaga nova vodstva se menjava
ter svetilnika sigurna razsvetljava.

Letos odšel Pečar je preko luže,
(verjetno, da tam ni bilo merkuže).
Komerčiala prvo violino bi morala igrati,
TeDePe pa taktno nanjo odplesati.

Utihnil glas na spodnjem koncu je uprave,
oddahnile se mož pametnih so glave.
Nič več mu investicij treba ni voditi,
direktorjem enostavno vse to je izpolniti!

Že nagiba nam življenje se k večeru,
kompanije služba pa še vedno pripravljena je v „leru“.
Ko prva možnost bo njim se ponudila,
center računski v novi stavbi bo zapila.

Brez zamere na upravi še ostali,
ker več poudarka bomo bazi dali . . .!
Če kdo naprej bo bral vrstice,
mogoče našel zase bo sladice.

TeVePe – to vaš bil najboljši je obrat,
kjer bil bi vsak direktor rad.
Sedaj pa tam so toliko jam že izkopali,
da koordinatorja za to bi še potrebovali.

Vsekakor, žal, v Afriki so tla prevročča,
in tja komerčiala pot je nemogoča.
Boštjanu res drugega ne preostane,
kot da v Bosni spet si roke mane.

Prvi april tudi preje bo minil,
kot delavec bo v menzi novi jest' dobil.
Invest služba se je izgovorila,
da za izvajalca Vinka je dobila . . .

Več ustavnih pristojnosti TOZD v Novolesu

Oglašamo se iz enega najstarejših Novolesovih obratov TOZD TPI in žaga Soteska. Za to nas je napotilo več razlogov, katere bi kot delavci tega obrata želeli osvetliti. Kar nas najbolj moti in tudi ustvarja malodušje med kolektivom, je, da kljub vsem novim spremembam v naše družbi samoupravljanje v našem obratu še ni v rokah neposrednih proizvajalcev.

Ko smo se odločali za ustanovitev TOZD, je bil naš kolektiv izmed prvih v podjetju, ki je predlagal, naj bi imel vsak obrat v Novolesu svojo TOZD. Do te odločitve smo prišli predvsem zato, ker v preteklosti samoupravni organi našega obrata praktično niso imeli pravnobene pravice do rezultatov svojega dela. Dohodek oz. dobiček je podjetje centralistično delilo tam, kjer je bila pač potreba, v večini primerov pa ne po ustvarjenem delu. Edina vez med podjetjem in našim obratom je bila, da so nam redno do nedavnega vsako leto pobrali sadove našega dela. Za novo tovarno TPI, ki je bila pred letom zgrajena, je moral kolektiv delati skoraj 30 let. Največji prispevek za razvoj celotnega Novolesa je dala žaga v Soteski, saj je bila temeljna ustanoviteljica Novolesa. Ta prispevek in razvoj Novolesa so delavci našega obrata krepko občutili na svojih plečih. Zato je razumljivo, da so delavci z velikim navdušenjem pozdravili Pismo tovariša Tita. Tudi nova USTAVA jim je vtila pogum, kajti pred temi velikimi ustavnimi spremembami delavci obrata v Soteski niso mogli sami zamenjati niti razbite opeke na strehi, kaj šele kaj večjega. Do takrat je veljalo pravilo: če si bil član delavskega sveta, si moral velikokrat kimiti na sejah proti svoji volji, kaj še da bi bile uveljavljene pobude in predlogi našega obrata.

Resnično je, da so sedaj tudi v Novolesu skoraj v vseh obratih ustanovljene TOZD. Toda s tem je bil narejen le prvi korak, ki se je po ustavnih določilih moral storiti. Navidez je vse lepo, ko da teče vse v smeri novih sprememb in v prid resničnemu samoupravljanju, v praksi pa je drugače. Nobena izmed Novolesovih TOZD nima še lastnega žiro računa, nima lastnih skladov, ki bi bili združeni pri centralnem podjetju. Pojavlja se bojazen, da se s tako razdrobljenimi sredstvi ne bi dalo nič več narediti. Za prelivanje določene

negi dela dohodka bi se lahko dogovorili sami delavci v združenem delu, saj bi imeli le na ta način resničen nadzor nad rezultati svojega dela.

Vodstvo Novolesa se po vsej verjetnosti ne more otresti teženj, ker bi le rado, da se še odloča v centru, tudi za našo TOZD. Mi samoupravljalci pa zahtevamo, da bi resnično postali nosilci sprememb v združenem delu. Nikakor se ne strinjamo, da bi to delo še nadalje opravile namesto nas posamezne skupine iz upravljalke sestave centra. Smo za strokovno pomoč in pozdravljamo vsako pobudo, ki je koristna tako za skupno rast podjetja in napredek TOZD, iz katerega izhajamo. Vsekakor tudi sami zelo dobro poznamo svoj obrat in bo zato tudi akcijska mobilnost nas v temeljnem združenem delu v neprestanem sporu, če bomo imeli o čem odločiti.

Sedaj pa, poleg vseh z ustavo določenih pravic, naš delavski svet TOZD nima pravice reševati polnomočno pritožb delavcev svojega obrata, naj se le-te nanašajo na dopuste, plače ali kaj drugega. Imeli smo primer štirih delavcev vzdrževalcev v obratu, ki so vložili pritožbo, da jim je bilo od podjetja od-

zeto dva dni dopusta za posebne pogoje dela. Ker so imeli ti delavci podaljšan dopust že več kot 10 let in ti posebni pogoji pri nas še obstajajo, saj jih je ugotovil tudi republiški inšpektorat za varstvo pri delu, je naš delavski svet TOZD za njih pritožbo ugodno rešil. Centralni delavski svet Novolesa je priporočilo oz. mnenje in rešitev naše TOZD po pripombah vodilnih podjetja ovrgele, češ da to ne spada v našo pristojnost in da morajo biti dopusti enaki za vse podjetje. Iz dolgoletnega dela vemo, da so pogoji dela po obratih različni in ne enaki.

TOZD TPI in žaga Soteska je obrat, ki ima še vedno najslabše pogoje v podjetju. Zato se delegacija samoupravljalcev našega obrata težko odloči za glasovanje, če podjetje želi kupiti za drag denar elektronski stroj, če izhaja iz takega obrata, kjer skoraj polovica delavcev še nima najnujnejših varstvenih pogojev za delo. Težko je tudi glasovati za nabavo novega službenega avtomobila podjetja, če pa v temeljni organizaciji za svoje nujne potrebe nimamo nobenega prevoza za dostavo materiala. Zanimivo je to, da je delavski svet TOZD že pred sprejetjem investicij podjetja za tekoče leto predlagal za svoje potre-

be več nujnih stvari. Uprava podjetja oz. poslovni odbor je te naše nujne potrebe znatno omajil. Menimo, da se investicijska vlaganja v naš obrat vlagajo s precejšnjo zamudo, tako da vsa dela opravljamo v deževnih dneh ali v zimskem času.

Zsi se nam, da so našem obratnemu delavskemu svetu oz. delavskemu svetu TOZD nezakonito odvzeli tiste pravice, ki jih je dovolj jasno nakazal minuli kongres ZK Jugoslavije in Slovenije. Dokler ne bomo imeli pravice odločati v TOZD, kam gre denar, ki je ustvarjen v našem obratu, toliko časa voljni organi samoupravljanja ne bodo mogli izražati smotrov jedra, iz katerega so voljeni.

Globoko smo razočarani, zakaj se ustanovne spremembe rešujejo z veliko počasnostjo. Če so že sprejete, morajo biti spoštovane od vseh činiteljev, od navadnega delavca do vodilnega v podjetju.

Predsednik
sindikalne organizacije
TOZD TPI in žaga Soteska:
Anton Virant l. r.

Predsednik
delavskega sveta TOZD TPI
in žaga Soteska:
Zdravko Bradač l. r.

Kaj pravi SDK o žiro računih

Služba družbenega knjigovodstva v SR Sloveniji je ugotovila, da so v organizacijah združenega dela še vedno nekatere nejasnosti glede pravic in obveznosti odpiranja žiro računov.

Temeljne organizacije združenega dela so v smislu zakona o službi družbenega knjigovodstva uporabniki družbenih sredstev. Za uporabnike ta zakon določa, da morajo imeti na računih pri SDK vsa svoja denarna sredstva in da smejo imeti pri tej službi en žiro račun. Nesporno je, da ima vsaka temeljna organizacija združenega dela pravico do svojega žiro računa pri službi SDK. Kot izjema od navedenega pravila pa imajo temeljne organizacije združenega dela pravico, da se s samoupravnim sporazumom o združevanju TOZD dogovorijo za skupen žiro račun v okviru delovne organizacije ali pa v okvirju skupnosti temeljnih organizacij združenega dela. TOZD se v samoupravnem sporazumu lahko dogovorijo, da

bodo nekatere TOZD v okviru delovne organizacije poslovale prek skupnega žiro računa, druge pa bodo imele pri SDK posebne žiro račune.

Določila samoupravnih sporazumov o skupnih žiro računih se lahko nanašajo samo na TOZD, medtem ko se ni mogoče dogovoriti, da bi na primer delovna organizacija v okviru SOZD poslovale prek skupnega žiro računa. V praksi se take pojavljajo, vendar nimajo osnove v veljavnih predpisih.

V zakonu o ugotavljanju in obračunavanju celotnega dohodka in dohodka je konkretno določena ustavna pravica v TOZD, da samostojno ugotavljajo in delijo dohodek. S tem v zvezi je v ustreznih predpisih določeno, da TOZD vodi samostojno knjigovodstvo ter da sestavlja zaključni račun in ga predlaga službi družbenega knjigovodstva. To je splošno pravilo, od katerega pa predpisi pod določenimi pogoji dopuščajo izjemo.

TOZD namreč v samoupravnem sporazumu o združevanju v delovno organizacijo lahko določijo, da bodo v okviru delovne organizacije vodile skupno knjigovodstvo, da bodo skupno obračunavale obveznosti do družbe in predlagale SDK skupni zaključni račun. Za tak dogovor pa morajo biti zagotovljeni v samoupravnem sporazumu naslednji pogoji.

Dogovorjena mora biti solidarna odgovornost med TOZD za njihove obveznosti pa tudi obvezno medsebojno pokrivanje izgube.

Dogovoriti se morajo, da bodo združevale del sredstev za opravljanje nalog skupnega pomena.

V primerih, ko so se TOZD dogovorile za skupni zaključni račun, morajo za posamezno TOZD sestaviti interni zaključni račun, s katerim zagotovijo podatke, ki so potrebni za odločanje temeljni organizaciji združenega dela.

(po Delu z dne 27. 11. 1974)

Odgovor na članek

»Več ustavnih pristojnosti TOZD v Novolesu«

Izvršilni odbor sindikalne konference je na svoji 8. seji dne 5. decembra 1974 obravnaval vsebino članka, objavljenega v Dolenjskem listu, št. 41 z dne 10. 10. 1974 str. 5 pod naslovom „NEZAKONITO SO NAM ODVZELI PRAVICE“, in po daljši razpravi prišel do naslednjih ugotovitev:

Trditev, da se v 30 letih obstoja kolektiva Žage Soteska ni nič zgradilo, zanikajo naslednji podatki:

V letih 1957 – 1960 so bile zgrajene nove sušilnice, montiran je bil stroj za luščenje, ustanovljena je bila decimirnica, zgrajena je bila skladiščna lopa 80 x 12 m. To je bila enkratna osnova takratnega stanja in razširitev proizvodnje. Prenovile so se instalacije. Prešlo se je z enosmernega na izmenični tok. Potem je bilo obdobje mirovanja, ker se ni vedelo, v kakšne zmožljivosti bi lahko šli.

Vodile so se temeljite strokovne razprave o tem, ali je nova žaga ekonomično opravičena ali ne. Po ugotovitvi, da ekonomskega računa za lokacijo v Soteski ni, so se začele razprave o novi proizvodnji.

Med tem časom je bil nabavljen kamion z dvigalom, ki je odpravil težavno delo.

Začela se je proizvodnja sredic s stroji iz parketarne.

Urejene so bile sanitarije, delno je bila prekrita in urejena kotlovnica in prostor pred njo.

Zgrajena je bila tovarna plastificiranih iveric, urejeno je bilo krlišče in nabavljen nakladalni viličar (tip Volvo), ki odpravlja delo osmih delavcev.

Iz tega je razvidno, da je podjetje sistematično skrbelo za to, da se delovni pogoji izboljšajo.

Danes vse anuitete odplačuje Novoles in ne SOTESKA sama. Kakšno je razmerje med dohodkom in vloženi sredstvi, je razvidno iz podatkov, ki nam jih je posredoval finančni sektor. (glej tabelo!)

Prikaz velja le za čiste investicije brez obratnih sredstev.

Omeniti moramo še, da je bil do leta 1953 planski sistem gospodarjenja in da podjetja niso mogla samostojno razpolagati z dohodkom.

Trditev piscev članka, da TOZD nima svojega žiro računa, je resnična. Glede razpolaganja z dohodkom določa Samoupravni sporazum o združevanju v delovno organizacijo Novoles (čl. 95), ki pravi: „TOZD samostojno pridobiva, ugotavlja in deli celotni dohodek in dohodek“. Še bolj je to določilo razčlenjeno v Statutu TOZD TPI in Žaga Soteska v določbah 117. in 131. člena citiranega statuta.

Glede združevanja sredstev je s samoupravnim sporazumom določeno, da se združujejo samo namensko za posamezne investicijske programe in za pokrivanje dogovorjene solidarnosti med TOZD.

Glede očitka, „da se vodstvo Novolesa ne more otresti teženj, ker bi le rado, da se odloča v centru tudi za našo TOZD“, menimo, da je le-ta zelo posplošen in tudi neke vrste podtikovanje negativnih tendenc strokovnim službam. Le-te imajo nalogo, da pripravljajo material za samoupravne organe, nikakor pa ne odločajo same, tudi o investicijah ne. Zato smatramo, da odločanje v centru ni. Do sprejema samoupravnega sporazuma so se investicije sprejemale po takrat veljavnem statutu in sicer takole.

Na osnovi perspektivnih programov razvoja je konkretno investicijsko naložbo za posamezno točko leta analizira pristojna strokovna služba v sodelovanju s prizadeto delovno enoto. Končno oblikovanje strokovnega predloga je bilo doseženo na strokovnem kolegiju. Od tu se je začela samoupravna pot sprejema predloga investicijske naložbe prek pristojnih odborov do dokončnega spreje-

ma na delavskem svetu podjetja.

Po sprejetju samoupravnega sporazuma se postopek dosledno izvaja v skladu z določili le-tega.

Iz vsebine objavljenega članka je moči ugotoviti nerazumevanje in nepoznavanje postopka o oblikovanju predlogov in sprejemanju poslovnih odločitev. Le-te potekajo od ideje, ki se nenehno dopolnjuje na različnih ravneh strokovnih služb, do oblikovanja končnega predloga o naložbi, o kateri sklepajo izključno samoupravni organi TOZD in podjetja.

Glede dveh dni dopusta na pogoje dela je jasno določeno v samoupravnem sporazumu o medsebojnih razmerjih (str. 27. točka AD-3, tretji odstavek), ki določa, da delavski svet podjetja določi taka delovna mesta za vsako leto posebej na predlog DS TOZD.

Prav tako inšpektor dela ni ugotovil, da so delovna mesta vzdrževalcev zdravju škodljiva. Pojasnilo na to vprašanje je dal delavski svet podjetja na svoji 6. redni seji dne 22. 11. 1974.

Trditev piscev, da ima TOZD TPI in Žaga Soteska še vedno

najslabše pogoje v podjetju, je neresnična in neutemeljena, saj je znano, da ima tovarna plastificirane iverice zelo dobre pogoje dela, medtem ko ima samo del TOZD – žagalnica – slabše pogoje, ki pa se tudi izboljšujejo.

Očitek, da se investicijsko vzdrževanje izvaja s precejšnjo zamudo, ne drži za vse vzdrževanje. Nanaša se v glavnem na kotlovnico v letu 1973, ki se je obnavljala v novembru, ko je bil velik mraz, zaradi česar je bilo porabljenih več sredstev.

Glede realizacije ustavnih sprememb smatramo, da se uresničujejo enako hitro kot v ostalih podjetjih. Zavedati se moramo, da tako velike spremembe ni moč opraviti v tako kratkem času. To je dolga in težka pot, ki bo terjala od slehernega delavca maksimalno udeležbo, kajti ustava se lahko uresniči samo s skupnim in tovariškim sodelovanjem in z delom.

Prav tako so v pripravi dopolnitve in spremembe samoupravnega sporazuma o združevanju, ki bo še natančneje opredelil pravice in dolžnosti TOZD.

Izvršni odbor sindikalne konference NOVOLES

Stališča družbenopolitičnih organizacij in samoupravnih organov

OSNOVNA ORGANIZACIJA ZK

Dne 20. 11. 1974 je osnovna organizacija ZK obravnavala politično stanje glede na članek, ki sta ga objavila v Dolenjskem listu predsednik IO sindikalne organizacije TOZD TPI in Žaga Soteska tov. Virant in predsednik delavskega sveta TOZD TPI in Žaga Soteska tov. Bradač. Ugotovila je, da sta tovariša poslala ta članek, ne da bi ga obravnavala na družbenopolitičnih in samoupravnih organih v Novolesu. Ta postopek je OOKZ že na prejšnji seji obsodila kot politično nesprejemljiv,

tokrat pa je zavzela še naslednja stališča:

da omenjeni postopek škodljivo vpliva na razvoj samoupravnih odnosov v Novolesu, ker bi lahko vse probleme rešili v okviru podjetja in ne izven,

takšen odnos obeh tovarišev kot funkcionarjev družbenih političnih in samoupravnih organov je moralno politično nesprejemljiv,

zato OOKZ smatra, da morata tov. Virant in tov. Bradač odstopiti od svojih funkcij; če ne odstopita, naj se sproži zakoniti postopek za odpoklic.

(Nadaljevanje na 4. str.)

	Dohodek za sklade	Invest. vzdržev.	Investicije
1966	878.161,00	15.030,00	12.480,00
1967	589.398,00	35.533,00	8.802,00
1968	485.574,00	11.642,00	54.150,00
1969	1.043.157,00	33.265,00	—
1970	1.666.248,00	142.284,00	158.000,00
1971	891.120,00	78.353,00	200.521,00
1972	1.200.350,00	188.972,00	517.376,00
1973	1.869.260,00	134.802,00	8.324.587,00
SKUPAJ	8.623.268,00	639.881,00	9.275.916,00

Posameznik ne more izražati interesa TOZD in ne Novolesa

Izvršni odbor sindikalne konference delovne organizacije Novoles je na razširjeni seji dne 11. 10. 1974 razpravljala o članku, ki je bil objavljen v Dolenjskem listu dne 10. 10. 1974 pod naslovom: „Nezakonito so nam odvzeli pravice...“

Po daljši razpravi je bilo soglasno sklenjeno, naj navedbe v članku, posebno pa stanje na področju samoupravljanja (uvažanja ustavnih določil) pri delovni organizaciji Novoles, preveri 6-članska komisija v sestavi: Janez Bajuk, Franc Bukovec, Janko Goleš, Stane Pezdič, Jadran Šnidaršič in Anton Špelko.

Imenovano komisijo je potrdil tudi odbor za samoupravno delavsko kontrolo DO Novoles.

Komisija je, sledeč napotkom sklepa razširjene seje izvršnega odbora sindikalne konference delovne organizacije Novoles, ugotovila naslednje.

1. Za obravnavo kršitev zakonitosti v prizadeti TOZD ali delovni organizaciji je edino pristojna samoupravna delavska kontrola (150. člen samoupravnega sporazuma delovne organizacije Novoles). Zaradi tega se komisija ni spuščala v zadeve, ki mejijo na to.

2. Če je mnenje, da je bila kršena, ali da se še krši samoupravna in druga pristojna zakonodaja, ima vsak prizadeti pravico do opredmetene pritožbe na odbor samoupravne delavske kontrole, ki bo skladno s pooblastili nadaljeval postopek.

3. Zakonska osnova samoupravljanja, to je samoupravni sporazum o združevanju v delovno organizacijo Novoles, popolnoma ustreza in je zakonito potrjen:

na zborih delavcev vseh TOZD in delovne skupnosti skupnih služb (DSSS),

na sejah DS TOZD, po pooblaščenih TOZD in DSSS ter

vložen za registracijo pri okrožnem gospodarskem sodišču v Ljubljani.

4. Enako je ustrezen samoupravni sporazum o medsebojnih razmerjih delavcev v združenem delu, vključenih v delovno organizacijo Novoles, saj je s podpisom zanj glasovalo več kot 2/3 zaposlenih ali točneje 1239.

5. Statuti TOZD so bili sprejeti in so usklajeni s samoupravnim sporazumom o združevanju v DO Novoles.

6. Tudi drugi splošni pravilniki (akti), ki niso v skladu s samoupravnim sporazumom o združevanju v DO Novoles, so v pripravi oz. razpravi.

7. Razumljivo je, da s tem ni rečeno, da so ti samoupravni sporazumi in pravilniki kakor tudi ostali predpisi trajno veljavni. Izkušnje bodo zagotovo pokazale, da se bo slej ko prej začel stopnjevanje dopolnjevalni postopek, kar bo odvisno od naraščajoče moči neposrednega sodelovanja proizvajalcev in drugih v samoupravnih dogajanjih.

8. Na osnovi samoupravnega sporazuma o združevanju je v DO Novoles združenih 7 TOZD in ena DSSS.

9. Vse TOZD imajo ločen obračun in se tako izkazuje tudi dohodek, kar je bistvenega pomena za nadaljnji razvoj in krepitev samouprave.

10. Nobeni TOZD ni bila odvzeta temeljna, to je ustavna pravica suvereno deliti dohodek, kar je jasno izraženo v 95. členu samoupravnega sporazuma o združevanju v DO Novoles, upoštevajoč pri tem optimalno gospodarnost in solidarnost oziroma medsebojno pogojno ali brezpogojno pomoč, če je ta nujna za obstoj TOZD.

11. Vsaka težnja po odločanju, tudi odločanje v centru, je s sporazumi onemogočena, ker se o vsem bistvenem (delitev, skladi, investicije, osebni dohodki in drugo – glej sporazum o združevanju v delovno organizacijo Novoles členi 85 do 137) razpravlja in sklepa po določenem samoupravnem postopku, ki se praviloma začena na zborih delavcev, nadaljuje na DS TOZD in kolektivnih izvršilnih organih, po potrebi tudi pred družbeno političnimi organizacijami in zaključijo po delegatskem načelu na DS delovne organizacije.

12. Dokazljivo je, da si center nikoli ni lastil absolutne oblasti v upravljanju. Nasprotno, od nastanka DO Novoles dalje je pred vsakim pomembnim dogodkom vedno upoštevana samoupravno izražena volja večine.

13. Opredmetenje vseh možnosti, ki jih nudijo samoupravni akti in tvorstna zakonodaja nasploh, pa je, kot povsod, tudi pri DO Novoles povezano z začetnimi težavami, ki jim bomo kos le s strpnim in s skladnim sodelovanjem vsakega in vseh, ki se že in se še bodo udeleževali v tej smeri. Trenutna nevži-

vetost v obsežno in dosti zapleteno samoupravno dogajanje je na vseh ravneh očitna. Uresničevanje samoupravljanja v praksi je neprestana in naporna pot.

14. Vsaka nezaupnica samoupravi je neutemeljena, saj omenjena samoupravna zakonodaja omogoča slehernemu izdatno sodelovanje, če se le tega zaveda in seveda, če v tem smislu resnično more in želi tvorno sodelovati.

15. Da bi delavcem olajšali in omogočili čim enakopravnejše sodelovati pri upravljanju, predlagamo, da v najkrajšem času poskrbimo za načrtno izobraževanje. To naj bo obvezno za vse zaposlene, predvsem pa za članke DS in drugih samoupravnih organov.

16. Nujno je tudi učinkovito obvestiti ljudi, v katerih delih samoupravni sporazum še ni bil v celoti realiziran in zakaj ter do kdaj bo realizacija dejansko mogoča.

17. Družbenopolitične organizacije bi se morale z ozirom na izkušnje bolj neposredno posvečati dogodkom v TOZD in DSSS ter s pristnim povezovanjem z delavci preprečevati vsakršno izkrivljanje zakonito začrtanih dogajanj.

(Nadaljevanje s 3. str.)

DELAJSKI SVET

Na svoji redni seji 22. 11. 1974 je delavski svet podjetja obravnaval politično stanje zaradi članka, objavljenega v Dolenjskem listu in je dal priporočilo delavskemu svetu TOZD TPI in žagi Soteska, naj tovariša odstopita. Če tega ne storita, naj se začne zakoniti postopek za odpoklic.

IO SINDIKATA

Izvršni odbor sindikalne konference je ugotovil, da sta podpisana tov. Anton Virant in tov. Zdravko Bradač izkoristila funkciji predsednika izvršnega odbora osnovne organizacije sindikata in predsednika delavskega sveta TOZD ter nastopila v njunem imenu s svojim lastnim mnenjem, saj vsebina članka pred objavo ni bila objavljena na sejah obeh organov, niti nista bila legalno pooblaščena od le-teh za dajanje kakršnih koli izjav v javnih informacijskih sredstvih.

18. Nobena TOZD in ne oseba ni pristojna in ne more nepooblaščenoma izražati stanja ali interesov vseh TOZD DO Novoles.

19. Spodbudno je, da povečano zanimanje za upravljanje prihaja iz vrst neposrednih proizvajalcev. Želeti je, da bi bilo pobud čimveč. Seveda je nujno, da se za razreševanje vseh vprašanj vsi sodelujoči poslužujemo pravnega samoupravnega postopka, kar nas edino lahko obvaruje pred nesamoupravnostjo in neredom ter zadovoljevanjem zgolj osebnih zamisli, želja in nagibov.

20. Prepričani smo, da je nesamoupravno in tudi škodljivo za sistem samoupravljanja vsako početje, ki skuša mimo kolektivov, pristojnih samoupravnih organov in političnih organizacij brez predhodnega dogovarjanja in sporazumevanja razreševati probleme, ki zadevajo odnose v TOZD oz. DO Novoles in vseh drugih organizacij v sistemu samoupravnega socializma.

Podpisani člani komisije:
Janez Bajuk
Franc Bukovec
Janko Goleš
Stane Pezdič
Jadran Šnidaršič
Anton Špelko

Na razširjeni seji izvršnega odbora sindikalne konference 11. 10. 1974 sta oba priznala, da sta v postopku pogrešila in da bosta pismeno obvestila vse, katerim sta poslala članek, da sta:

1. napisala članek, ne da bi se preje pogovorila z organoma, katerih predsednika sta,

2. da o članku nista pravočasno obvestila politične organizacije in da njihovo mnenje ne zastopata.

Prav tako je izvršni odbor obsodil njun postopek, v katerem sta, ne da bi pravočasno obvestila politične organizacije, samoupravne organe in samoupravno delavsko kontrolo, poslala članek v javnost.

Z ozirom na ugotovitev, da je postopek moralno politično nesprejemljiv, je IO sindikalne konference zavzel stališče, da morata oba tovariša odstopiti od svojih funkcij. V primeru, da tega ne uresničita, se sproži zakoniti postopek za odpoklic.

Postopek se mora izpeljati v TOZD TPI in žagi Soteska.

kronika

Lani tiho Vam so obljubovali,
da iverico tenko za sosedo bodo dali.
Pa za čuda letos se je izkazalo,
da je še drv in skladišč premalo.

Od nekdanj lepe so Stražanke slovele,
al' lepših kot v TeVePe bilo ni nobene.
Strukture novih sekretarjev red,
razpustile njih na tozdov pet.

Še vedno „projekt“ TeVePe-ja Zmago obdeluje,
Lojze produkta bruto slabo prikazuje.
Najhuje pa se v letu tem je pripetilo,
ko fičku z žemljam pri vrtarju se je zataknilo.

Čeprav to bil hud je zatikljaj,
zgladil vse pa Tes-a šefov je sijaj.
Dedek Mraz pa je žal res skrušen,
nad dogodki v TeVePe-ju ni navdušen.

Tovarna TeDePe se naj v dolarje bi obdala,
ko pod „taktirko“ Pečarja se je podala.
Težko pa Bajta da se ulovi,
kapacitete proizvodov ne da si prikrojiti.

Da pa na drugi strani ne težave,
prebirajo se sporazumi kot za stave.
Nihče več rezultatov dela ne sprašuje,
zato samoupravna kontrola se osnuje.

Prišel končno ta je čas,
ko začel se delavčev bo glas,
ta pa še vedno najbolj glasen bo takrat,
ko plač oskrbel ne bo – vaš direktorat.

Že smo pri ŽAGI – naši dragi,
ko obratovanje bilo je že na vagi.
Pometla nova metla ni veliko,
saj obtežili so jo preveliko.

A stare meje so le se raztegnile,
sušilnice nove so se pridobile.
Kapacitete take so nastale,
da v TeDePe-ju sušilnice stare so ostale.

Ga res še ni bilo v NOVOLESU,
ki red naredil bi na skladišča lesu.
Trava okoli kop se vije,
in zakriva razne lumparije.

Ah, zakaj jokali bi na glas,
saj že žerjava stoji spet vitki stas,
čudno plete vzdrževanja mu štarija,
rezultat pa prava je morija.

Tako na vrsti TOZD je TeSPE,
kjer direktor mu je Slavc Medle.
Včasih njega vsi ste spoštovali
in na trgu dobro se držali.

Slišim, da godi se čudo zadnji čas,
da podpisnikov pojavil se je glas.
Hudo se dedku Mrazu je storilo,
v dušo njih me je početje užalilo.

Prišel bo nekoč še čas za tiste strice,
ki deležni so bili sedaj preveč potice.
Ko bi mogel čas barak se starih povrniti
in pogled Vam temen osvetliti.

Tudi do TES-a se prišlo je naokoli,
če le dobro izogneš Pionirja se karoli,
čudno stvari so tam se zasukale,
pa nazadnje le na papirju so obstale.

Enkratno vpeljan je v TES-u red,
še sektor splošni naj si vzame ga za zgled.
Sveti delavski so na dnevnem redu,
delavnice naj pa hkrati – delajo po razporedu.

Ste nekoč s sijajem TES-a vodstvo izvolili,
na zaslužne pa v CRD-ju pozabili.
Službe razne so za nagrado TES-u zasolili,
ata Janko pa povrhu še acryl mu poklonili.

Računovodstvo zopet je nared,
res dober to je razpored.
Očku Šulnu cene so skočile,
dekleta vsa že skoraj se mu omožile.
Darinko Vašo desetega slavite,
ko pri njej odbitkov ostanek še dobite.
Pisarne bodo se porazdelile
in TOZDOM se dekleta bodo dodelile.

Razpise treba bo še razglasiti,
direktorja interne banke določiti.
Zanj se javil Vaš bo dedek Mraz,
delati navajen vedno svež je gaz.
Vprašanja daljna morda so odveč,
saj znašel tako ne bo se – nihče več.

PRODAJA le počasi v posle se uvaja.
V pisarnah večkrat ostane le „promaja“!
Pohištva – hlodov in povrh še monomeja,
prodaje al' nabave TOZD vsak terja.
Referentov skoraj nič več ni ostalo,
saj vse v šefe se pobralo.
Bolniška ni jim zatajila,
zameno novo je dobila.
Trgovina mala vedno še samuje
v Mestu novem MEBLO še kraljuje.
Čar „dizajna“ nič več se ne odtujaše,
Marta z njim v plakete se okuje.
Res za probleme niso zdaj več časi,
saj besed le ploha sektor „spasi“.

BELA HIŠA trenutno je v skrbeh,
obesil nanjo vetrov se težek meh.
Iz Soteske burja zapihala,
Pionirja zgradbo zamajala.

TOPLARNA še vedno je nered,
elektrike cenene proizvaja med.
Toplarne vodstvo se je zamenjalo,
Toplotne vodstvo se je zamenjalo,
v zameno NOVOLESU – zimo hladno dalo.

VRATARJI z gasilci dobri so čuvarji!
Odkar varnostni jim več ne komanduje,
vedno nekaj novega se snuje.
Za komandanta rad bi desetar,
če le plačo pusti bi vnamar.

AMBULANTA – to bil je vaš ponos,
ko sindikat sem je vtaknil nos.
Za zobozdravnika strojček fini ste kupili,
žal, da več na njem nihče ne cvili.
Splošnega zdravnika dober seže glas,
bolniške (razen srčne) – nihče ne prizna pri Vas.

NABAVA – izven ograde prostore je dobila,
za „kvaliteto“ Vinku lepo se zahvalila.
Nikjer zdaj tak ne vlada red,
saj mim' Benkovča njih ne pelje sled.

SKLADIŠČA napolnil se je NOVOLES,
pri njih me zadržal Anteja je kes.
Javil se na TES-a je razpis,
žal, preslab je bil njegov opis.
(Eh, Ante – ne zamenjal bi za štante . . .)

Tako odšel iz Straže dedek Mraz
in v Sotesko se odpeljal je v vas.
Našel rad bi avtorja glasila,
za dedka Mraza pomočnika – bi se zmenila.

Pa bolniška tudi tam ne da miru,
čeprav brez doktorjevega je glasu.
Se električarja delo spremenilo,
v brezvezno pisanje se nagnilo.

Iskal predalov novi sem obrat,
ki že bi imel rezervo rad.
Kot veste, predrage so rezerve te,
saj v stari kapacitet je polno še.

DVOR pod TSP–eja vladavino,
produkta izpolnjuje plan kar fino.
Ko komerciala imela bi navdihe,
NOVOLESA ne polnile bi „zalihe“.

Tam obrnil sem se proti TePePe–ju,
oglasil se pri Štrausu in Henrika bifeju,
se gostinci letos so jezili,
ker od NOVOLESA premalo so dobili.

Peljal mimo Jurke sem vasi,
kjer TePePe skladišče polni si.
Škoda, da se proizvodnja kar velika,
ne prodaja tako, kot se šika.

Prav oddahnil TOZD se TePePe,
ko IMV prenehal hrib orati je.
Dokler pri njem še kriza bo velika,
bati ni pohlepu se premika.

ACRYL – ta novi Vaš obrat,
poizkusno je prišel obratovat.
Iz pleníc se dobro ni še skobacal,
že vsak pod ga hodit bi nagnal.

Cirila kritično je bilo oko,
ko za proizvodnjo novo se je slo.
Uprava stara bila tako je v skrbeh,
da pustila dokumente ležati kar na tleh.

Resnično ob otvoritvi vse so obljubili,
nato pa tudi hitro na obljube pozabili.
Omare v skladiščih vedno še ležijo,
njih acryl pisarne ne dobijo.

In tako se programu novem predelave,
odprla pot že znane je nabave.
Za spisek dolg bomo se zmenili,
da na koncu iz njega vse bi izpustili.

Letos dolgo sem za Vas porabil pot,
zadržal zato manj se bom drugod.
Želim, da NOVO LETO bi SREČNO PROSLAVILI,
PO NOVEM LETU PA ENOTNO SE ZDRUŽILI.

ZATO PO STAREM – NA VES GLAS:
SREČNO NOVO LETO!
VAŠ DEDEK MRAZ

Novoletna inventura

Kako bi zgodbo to začel,
da bi se v mrežo ne ujel?
Dolžil bi še Novoles,
da on 'ma prste vmes.
Kaj bi vse to hvalil,
krivdo bom na drugega zvalil:
Še šlo nam bo slabo,
če vedno bo tako,
kot se zgodilo ni nikdar,
da kneza zmerjal bi pečar.
Kako naprej bi se vozili,
če se zajec z žabo sili?
Obljuba dela dolg,
zato mesaril bo še volk.
Jezil se je le Ante,
al' kaj, ko polne so „mudante“
in srček bije mu močno,
ko vidi, kaj z njim prijatelji počn'o.
Oj, brate, tudi zdaj mi stoj ob strani,
vsaj ti me v sili brani.
On ne sliši glas vpijočega v puščavi,
raje sam v senco se postavi.
Poslušaj pesem in si moči nabira:
„Čuvam ovce, a tranzistor svira . . .“
Se oven pravi čas je zmigal
in za sebe se pobrigal.
O, ti stari, neuporabni „merdžo“,
ti precej povečali so težo,
obuli boljše ti copate
in peljali med Hrvate;
bili bi radi čisti za med farje,
toda ne za majhne d'narje.
Je dolgo brenčal nam kot čmrl,
se sam na ognju tem so scvrl.
Pamet boljše bi imel,
se v hišo ne bi zaletel.
Še danes bil bi zdrav vesel
in po svoji volji v mesto smel.

TOZD

V CMD vsak dan je huje.
Poglej, kako se napihuje!
Še včeraj bil je mali Joško,
a danes hodi že po moško.
Da bila bi mera polna,
igra martinček zdaj se ovna.
Tudi skozi žid bi šel,
samo da bliže riti bi prišel.
Se kranjski Janez ne bi več šopiril,
če sulico bi Jumbo vanj uperil;
imel samo bi željo maksí,
da še naprej ostal bi taksi.
In Anamarija že vsem se smíli,
postala dekla je gospodov v sili.
Da bi denar si naredili,
so konstrukcijo ustanovili.
Dejali so: Po tleh naj tekla bi medical!
To velika bi bila krivica.
Zdaj pa saje, dim, pepel,
kot da vrag bi rad jo vzal.
Si oglejmo zdaj še glavo,
ki zakon nam kroji, postavo.
Mu Novoles je zgradil hišo, neveliko,
da bil bi nekaj in ne „niko“.
Zakon zdaj močno se maje,
boji se Brutusa izdaje.
Kako pa zrak in gretje?
Niso vsi pri nas že kmetje,
zaradi toplote ne pijejo vino,
raje zakurijo „škart“ bukovino.
Naj končam zdaj to pesnitev!
Ostra je kot britev,
dejal bi marsikateri,
ki napisana mu ni po meri.
Naj nihče mi v zlo ne šteje,
če ni vse bilo do meje.
Sem trudil se močno,
pa vendar mi je kaj ušlo.

Kaj narekuje Novolesov razvoj

V l. 1972 je skupščina občine Novo mesto sprejela urbanistični program občine, v okviru katerega so določene osnovne meje prostora industrijskega rezervata NOVOLES v Straži. Izhodišča predstavljajo pri načrtovanju doseženo ekonomiko, prostorski razvoj ter oceno bodoče rasti podjetja. Zakaj načrtujemo prostorski razvoj podjetja?

Podjetje je živ organizem, katerega razvoj poteka po splošnih načelih in fazah rasti, ki veljajo za živa bitja.

Rojstvu sledi rast do neke določene stopnje, nakar organizem postopno odmira do meje, ko preneha obstajati. Kakšni so termini, odnosno časovne dobe posameznih faz, je odvisno od niza dejavnikov, ki konkretno v danih primerih določajo in pogojujejo obnašanje organizma, in izhaja iz potreb, možnosti in omejitev. Predvsem slednje predstavljajo tiste zavore, ki ovirajo razvoj ter omejujejo rast podjetja. Nemogoče si je zamisliti, kakšne bi bile posledice, če bi vsako podjetje uravnavalo svoj razvoj na osnovi lastnih želja in potreb. Nekega dne bi ugotovili, da smo zazidali preveč površin, ki jih nujno potrebujemo za pridelovanje

hrane, izviri voda bi bili premajhni, da bi krili nastale potrebe itd. Da bi se takim stanjem izognili, družba načrtuje razvoj vseh subjektov med katere sodi tudi podjetje. Če sprejeta splošna načela prenesemo na primer NOVOLES, imamo že določeno predstavbo, da tudi v našem primeru

ni mogoč poljuben razvoj, temveč le razvoj, ki je vsklajen s splošnimi družbenimi omejitvami ter specifičnimi omejitvami, ki veljajo predvsem za naše podjetje. Osnovni proizvodni center NOVOLES je lociran v Straži in tudi bodoč razvoj kombinata daje tej lokaciji osnovni poudarek.

Celoten kompleks zamljišč obstoječe zazidave Novolesa v Straži znaša cca 22 ha in sicer:

	Izmere	Površina
1. Tovarniško dvorišče		700 X 300
2. Skladišče I.	75 X 75	5.625 m ²
3. Skladišče II.	75 X 50	3.750 m ²
		219.375 m ²

V okviru obstoječe zazidave je nezazidanih površin cca 8 ha, medtem ko predstavljajo preostale površine 14 ha stavbna zemljišča in zaščitni pasovi, na katerih so zgrajeni objekti, ceste, železniški tir ter nezazidljive površine ob železnici Novo mesto – Straži in ob Krki.

V letih 1968 – do vključno l. 1972 je bilo uporabljenih površin za izgradnjo industrijskih objektov, komunikacij ter infrastrukturnih objektov cca 4.5 ha zemljišč ali po-

vpredno letno 1,15 ha. Če navedeno zazidljivo površino upoštevamo pri ocenjevanju potrebnih površin za nadaljnjo rast podjetja do l. 2001 bi pri stopnjah rasti

– 1972 – 80 – 8 % stopnja prostorske rasti
– 1981 – 90 – 5 % stopnja prostorske rasti
– 1991 – 2001 – 4 % stopnja prostorske rasti
potrebovali sledeče površine:

Zap. št.	Leto	Skupna potrebna površina v ha	Povečanje
1.	1972	14,00	
2.	1975	17,64	3,64
3.	1980	25,90	8,26
4.	1985	33,07	7,17
5.	1990	42,22	9,15
6.	1995	51,40	9,18
7.	2001	65,00	13,60
	Povečanje		51,00 ha

(Nadaljevanje v prihodnji številki) | STANE PENCA

Zdravstveno varstvo delavcev

Gledano s fiziološkega stališča, je delo nujna potreba človeškega organizma. V primeru, da telesni organi dalj časa ne funkcionirajo, podležejo atrofiji (zmanjševanje celic zaradi slabe prehrane), ki se opazi v mišicah, kosteh in žlezah. Na človeški organizem deluje škodljivo tudi intenzivno in dolgotrajno obremenjevanje živčnih centrov ali čutilnih organov, prav take posledice pa imajo tudi neprijetni klimatski pogoji na delovnem mestu. V današnjih pogojih dela je veliko faktorjev, ki škodljivo vplivajo na organizem delavcev, jim kvarijo zdravstveno stanje in zmanjšujejo delovno sposobnost. Odkrivanje in nadziranje teh nevarnosti v našem podjetju je ena od nalog zdravnika medicine dela in varnostnega strokovnjaka.

Z zgraditvijo ambulante in angažiranjem zdravnika za medicino dela je naša delovna organizacija pridobila veliko, še posebno, ker vemo, da je medicina dela veja preventivne medicine, ki preučuje vpliv delovnega okolja in drugih pogojev v zvezi z delom na zdravje delavcev. Torej ne gre samo za zdravljenje, ampak za aktivno preprečevanje možnosti za nastanek okvar in bolezni, ki bi utegnile ogroziti delavce na delovnem mestu. Da bi delovali uspešno, mora zdravnik medicine dela dobro poznati tehnologijo proizvodnega procesa, da bi tako vedel za zahteve in zdravstvene škodljivosti delovnih mest. To mu je v veliko pomoč pri prvem pregledu novincev, ko je treba odgovoriti, ali je delavec zdravstveno sposoben za odrejeno delo.

Če pogledamo zadnje polletno poročilo o boleznih in nezgodah v naši organizaciji, je že videti prve rezultate uspešnega

dela, katerega v veliki meri lahko pripišemo ravno osebnosti medicine dela. V primeru s polletjem prejšnjega leta je letos za 761 dni manj bolniških izostankov z dela in za 403 dni manj izostankov zaradi nezgod pri delu, na poti na delo ali z dela. Tudi število nezgod je manjše za 34 primerov. Upoštevati seveda moramo, da so ti rezultati doseženi pri letošnjem večjem številu zaposlenih. Najbrž pa so ti podatki v številkah vseeno dovolj zgovorni, prav tako pa je jasen tudi ekonomski rezultat dela medicine dela.

XII. mednarodni salon v Beogradu

XII. mednarodni salon pohištva in dekoracije, ki je bil od 18. do 24. novembra v Beogradu, je svečano odprl tov. Džemal Bijedić.

Na več kot 50.000 m² je razstavljalo 279 domačih in 114 tujih firm iz Avstrije, Belgije, Danske, Francije, Nizozemske, Indije, Italije, Norveške in Velike Britanije.

Novoles je letos nastopal v sestavi UNILESA, skupaj z Lesnino in Lipo iz Ajdovščine. Kvadratura našega razstavnega prostora v paviljonu 9 je bila letos precejšnja, okroglih 340 m², zato smo lahko predstavili skoraj kompletno proizvodnjo namenjeno na domači trg.

Kot gospodarska manifestacija spada beograjski salon pohištva med najposlovnejše in najbolj obiskane prireditve beograjskega sejma, obenem pa je tudi prilika za različna poslovna in strokovna srečanja. Glavni namen njegov pa je pokazati in ponuditi proizvodni program za naslednje leto. Naš sejmski program smo določili na programski komisiji in sicer takole:

TOZD TPP je prispeval HELGA program (dnevna soba,

jedilnica) in ŠPELA program (otroška soba, hotelska soba, klasična spalnica, dnevna soba A in dnevna soba B);

TOZD TSP je prispeval NANCY program (spalnica, dnevna soba, salon) in COMO program (spalnica, dnevna soba, kabinet, predsoba);

TOZD TPI pa je prispeval pet ambientov predsobe.

Skupno torej 19 bivalnih ambientov, kar je veliko število, če upoštevamo dejstvo, da je precejšen del našega programa komponenten.

Letos smo v Beogradu dobili prvič tudi priznanje za elemente pohištva za predsobe (PI), ki jih izdeluje tovarna plastificirane iverice iz Soteske. Gre za „Diplomo za dober Desing“, podelili pa nam jo je „Desing center“ iz Beograda. Žirija za podelitev priznanja je poudarila, da so bili kriteriji zelo strogi, z ozirom na veliko produkcijo jugoslovanske pohištvene industrije in njenega mesta na svetovnem tržišču.

S tem, da smo v Beogradu dobili priznanje in se tako uvrstili med tiste, o katerih se pogosto piše, smo si naložili tudi obveznosti. Prav je tudi, da na tem mestu poudarimo tudi

laskavo oceno, ki jo je dobila že v Zagrebu nagrajena ŠPELA. Konkurala je v najožjem izboru za „zlato ključ“ in je izpadla samo zato, ker je bila odlikovana že v Zagrebu.

Naš stilni program je na beograjskem salonu in tržišču že utečen (COMO). Novi NANCY program smo letos predstavili že drugič, prvič pa ambient SALON in HELGO iz TPP.

Iz leta v leto se večajo naporci za izboljšanje opreme stanovanj. To kaže tudi splošen nivo sejma, ki se nenehno dviga. Opaziti je, da je vprašanje industrijskega oblikovanja prodrlo v zavest vsakega. Nima le tržne vrednosti, kateri se naša družba v načelu sploh ne odreka, ampak se kaže tudi dejstvo, da mora biti izdelek integralna kvaliteta, podrejena človeku in njegovim psihofizičnim, socialnim in kulturnim potrebam. Z drugimi besedami, za največjo možno humanizacijo življenjske in delovne sredine delavnega človeka je postala potreba po primerno oblikovanih industrijskih izdelkih še ena možnost več.

M. RAČEČIČ

Kakšna je bodočnost tovarne vezanih plošč?

Zadnje čase si vprašanje bodočnosti tovarne vezanih plošč zastavljamo vse bolj pogosto vsi, ki imamo kakorkoli na skrbi proizvodnjo in razvoj tovarne vezanih plošč v Straži. Razmere in pogoji, v katerih se je izvršila rekonstrukcija tovarne v letih 1968-1970 so se že zdavnaj spremenile. Zdaj in v bližnji prihodnosti je treba to problematiko ocenjevati in razreševati s popolnoma drugih stališč, za ugotavljanje perspektive pa moramo izhajati iz popolnoma drugih osnov.

Prva važna postavka pri tem so surovine. Ugotavljamo, da smo surovinsko mejo že zdavnaj prekoračili in zato imamo pri zagotavljanju surovin za proiz-

vodnjo stalno velike težave. Ta prekoračitev surovinske baze se kaže na tri načine in to:

a) v občasnem pomanjkanju hlodovine, kar nam je tudi že povzročilo zastoje v proizvodnji;

b) v močnem povišanju cen, ki jih moramo plačevati, da si zagotovimo surovino za normalno obratovanje;

c) ker porabimo več surovin, kot jih imamo na razpolago, moramo uporabljati v proizvodnji vezanih plošč tudi surovine, ki kvalitetno ne odgovarjajo tej proizvodnji in zato se zmanjšuje izkoriščanje in poslabšuje kvaliteta proizvodov.

V programiranju razvoja tovarne vezanih plošč moramo upoštevati pomanjkanje surovin in predvideti zmanjšanje porabe, zato pa stremeti, da bomo v manjšo skupno količino porabljenih hlodov vložili več našega dela, da bomo izdelovali več vredne proizvode, da bo dosežena cena lahko pokrivala povečane fiksne stroške poslovanja na enoto.

Trenutno bi bilo potrebno zmanjšati porabo bukove hlodovine od 35.500 m³, kolikor je bo porabljene v letu 1974, na približno 25.000 m³ letno. Zmanjšanje proizvodnje bo potrebno nadomestiti z izboljšanjem izkoriščanja zaradi boljše surovine in finaliziranjem izdelkov do maksimuma.

Drug zelo odločujoč faktor pa je trg za vezane plošče, zlasti za bukove. Če dalj časa ugotavljamo, da klasična troslojna vezana plošča ne more in ne bo vzdržala konkurenčnega boja z raznimi cenejšimi nadomestili, kot so: vlaknena plošča, tanka iverica idr. Začasno smo položaj bukove vezane plošče še reševali s prilagajanjem trgu in

iskanju novih trgov, kjer konkurenčni boj še ni bil tako močan. Zdaj pa ugotavljamo, da se trg za tanko, troslojno bukovo vezano ploščo skoraj popolnoma zapira oz. nudi take pogoje, da bi bila proizvodnja nerentabilna. V tem težkem položaju se pridružuje še zastoj v gospodarskih gibanjih, zmanjšanje porabe materialov oz. založenost trga z vsemi materiali. Zato smo se znašli naenkrat v izredno težki situaciji in moramo že načrtovane ukrepe pospešiti do maksimuma.

Že v poročilu o potovanju v ZR Nemčijo smo zelo jasno nakazali potrebo in možnost za preusmeritev proizvodnje bukovi vezanih plošč na specialne programe, po kateri bi izdelovali debele konstrukcijsko vezane plošče, takoimenovane multiplekse, ker bi jih bilo potrebno tudi finalizirati do elementov za direktno vgraditev. To nam nakazujejo tudi povpraševanja po bukovi vezanih ploščah, ki smo jih takorekoč slučajno zbrali in smo jih doslej prav zanemarjali.

Že s tem, ko so nas poiskali sami kupci, smo dobili precej osnov za proučevanje preusmeritve programov v proizvodnji bukovi vezanih plošč. Na vsak način pa je zdaj vrsta na nas, da poiščemo možnosti za preusmerjanje programov na multiplekse za čim večji delež proizvodnje. Res doslej v Novolesu še nimamo organiziranih niti služb niti teamov, ki bi to delo lahko opravili, je pa nujno, da tako službo organiziramo in da čimprej dobimo pozitivne rezultate.

Preusmeritev proizvodnje bo mogoče samo začasen, kratkotrajen izhod iz težav, v katere gremo, na vsak način pa rešitve

ne smemo iskati samo ozko v okviru tovarne vezanih plošč, ampak je treba iskati rešitve v širših okvirih, v povezavi z drugimi tovarnami v Novolesu in mogoče tudi izven Novolesa oz. izven lesne panoge.

Rešitev iz težav pa moramo poiskati tudi znotraj kolektiva oz. proizvodnje bukovi vezanih plošč. Predvsem je tukaj mišljena kvaliteta dela, upoštevanje tehnoloških predpisov in zmanjševanje porabe materialov. Predvsem je potrebno opozoriti na kvaliteto dela, ker le s kvalitetnimi proizvodi bomo našli pot na trg in bomo dosegali ugodne cene za naše proizvode. Reklamacije kvalitete prodanih proizvodov zelo močno vplivajo na zaupanje kupcev in se potem dosti težje odločajo za nabavo materialov pri nas. In ravno v zadnjem času je bilo spet nekaj primerov, ko kupcem nismo nudili ustrezne kvalitete in so zavrnilo naše plošče. V času, ko je trg založen z materiali, je kvaliteta še posebno odločujoča pri prodaji.

V skladu s spremembami programov bodo verjetno potrebe tudi ustrezne prilagoditve v tehnologiji in strojni opremi, kar bo potrebno reševati vzporedno s pripravo novih programov in tudi sprejete odločitve hitro uresničiti.

Kolektiv se mora v tem času zavedati, da je možno le z boljšim, složnim in kvalitetnim delom dosegati boljše rezultate. Nihče in noben program ne bo dal možnosti, da bi dosegli napredek s slabšim delom. Zato je potrebno še posebej zdaj združiti vse sile in stremeti, da bi izboljšali možnosti za uspešno poslovanje tovarne.

inž. PETER CUJNIK

Mislim torej, tovarišice in tovariši, da je skrajni čas, da preprečimo negativne tendence. S tem zamujamo. Nujno je med drugim, da skupaj določimo dolgoročno razvojno politiko, predvsem glede bistvenih vprašanj gospodarskega razvoja države. V celem prepočasi izpopolnjujemo novi gospodarski sistem, brez katerega tudi ne bomo mogli odpraviti negativnih pojavov, o katerih sem govoril.

Glavni vzroki počasnosti in premajhne učinkovitosti pri uresničevanju vsega tega, kar smo si zadali, so v tem, da neposredni proizvajalci v temeljnih organizacijah in združenem delu v celoti še ne obvladujejo dovolj družbene reprodukcije in da v njihovem imenu kajkrat odločajo drugi. Zaradi tega se počasi razvijajo tudi procesi dogovarjanja in združevanja, saj bi delavci prav lahko našli skupni interes in skupni jezik. Seveda jim je potrebna pomoč, da bi se združeno delo praktično organiziralo in delovalo v skladu z novimi ustavnimi načeli. Namesto tega pa imamo zdaj vse polno posvetovanj in razpravljanj, ponavljanja že znanih stališč, malo pa resničnega dela, v katerem se ta načela uresničujejo. To so bistvena vprašanja, ki jim morajo posvetiti pozornosti vse organizirane socialistične sile, med njimi predvsem sindikati, in ki morajo priti v ospredje njihove dejavnosti.

(Tito na 7. kongresu ZSJ)

Kadrovik poroča

V novembru se je na novo zaposlilo 31 delavcev in sicer:

TOZD TVP:

– KOŠIR Pavla, – AVGUŠTIN Jože – prišel iz TOZD TES, – BERKOPEC Stanko – prišel iz JLA, – GORIŠEK Jožica;

TOZD TES:

– PUCELJ Franc – za čuvaja – PAVČEK Branko – prišel iz TOZD TSP v kotlovnico;

TOZD TPI:

– BRADAC Andrej, BEG Terezija;

TOZD TPP:

– OSRAG Marija, JOVANOVIČ Zoran – mizar, MATIČA Liljana, ŠINKOVEC Milenka;

TOZD ŽAGA STRAŽA:

– MENCIN Ignac, ŠPORAR Matjaž, NOVAK Jože, BOHTE Alojz;

TOZD TDP:

– POVŠE Jože – prišel iz JLA, FRUNZIČ Zdenka;

TOZD TES

OBRAT TAP TREBNJE:

– MURN Nevenka – prišla iz TOZD TDP, NOVAK Jože, PUST Ana, ZORMAN Mirko, ROVŠEK Franc, STRAJNAR Anica, MIKLIČ Stanko, ŠTAMCAR Franc, NOVAK Štefka, POGAČNIK Hedvika;

TOZD TSP:

– ZAJEC Florjana, NOSE Anton;

DSSS:

– MILANOVIČ Milan, dipl. ing., MILAVEC Andrej, dipl. ing.;

TOZD TSP OBRAT DVOR:

– KUŽNIK Jožefa, ŠTRAUS Alojz, ZUPANČIČ Jože – prišel iz TOZD žage Straža;

V novembru je z delom prenehalo 22 delavcev:

SPORAZUMNO:

– FINK Jožefa, HROVAT Jožica, MIKLAVČIČ Kristina, AŠČIČ Anton, ŠENICA Alojz, TURK Darko;

SAMOVOLJNO:

– DERGANČ Stane, OSRAG Marija, BUBNJIČ Niko, KALAC Šačir, GORŠE Vika, BUČAR Vinko, ŠUŠTAR Franc;

UPOKÓJITEV:

– VIDMAR Jože iz TOZD Žaga Straža;

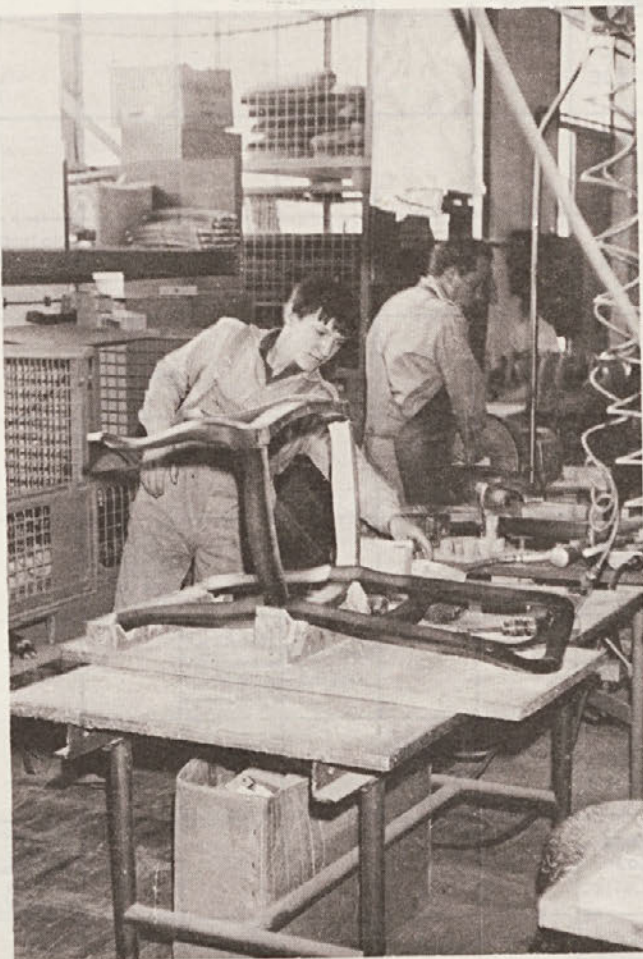
NEGATIVNA OCENA DELAVCA V ČASU POSKUSNEGA DELA:

– BLATNIK Albina iz TOZD Žaga Straža, NOSE Anton iz TOZD TSP;

DISCIPLINSKA IZKLJUČITEV:

– ŠKRBE Rudolf iz TOZD TSP.

Miha Marinko v Novolesu

Na zdravljenju v Dolenjskih Toplicah je bil član sveta federacije tovariš Miha Marinko. Ob tej priložnosti je obiskal Novoles in se pogovarjal s političnim aktivom podjetja o delu in načrtih. Zanimalo ga je predvsem, kako gospodarimo z ozirom na bolj težko splošno gospodarsko situacijo.

Pogovor je nanesel tudi na razvoj TOZD-ov. Tovariš Marinko je bil mnenja, da je treba v samoupravnem razvoju težiti k temu, da bi se dogovori, odločitve in informacije približale slehernemu delavcu. To je mogoče doseči samo v manjših skupinah, katere na nek način predstavljajo že naše delovne enote. S tovarišem Marinkom smo bili enakega mnenja o tem, da tega ne bo mogoče storiti čez noč, ampak samo z vztrajnim delom.

Po razgovoru si je tovariš Marinko ogledal TOZD TDP, TSP in Žaga Straža. Nad proizvodnjo je bil prijetno presenečen, dejal je, da so nam tudi vnaprej odprta vrata napredka, ob slovesu pa nam je zaželel še veliko delovnih uspehov.

J. Š.

Novice iz lesne industrije

DRUGI O NAS

V 21. številki revije „Industrijsko oblikovanje“ priobčuje znani zagrebški publicist in metodolog designa Goroslav Keller članek z naslovom „Skozi zagrebški velesejem“. Znatni del članka o pohištvu je namenjen Novolesu (obe fotografiji in naslednji tekst):

„Opazili smo dva proizvoda Novolesa – spalnico Špelo ter predsobne elemente, ki zaslužijo posebno pozornost. Delani so na principu „do it yourself“ pohištva. Ti elementi s svojim projektom upoštevajo vse imperativne sodobne tehnologije ter štednjo pri prirodnih delavnih operacijah. Elementi se proizvajajo iz tipiziranih polproizvodov v industriji pohištva. Velika možnost medsebojnega kombiniranja pa predstavlja njihovo osnovno prednost.“

Arh. MARTA RAČEČIČ

USPEHI UNILESA

Na tiskovni konferenci na mednarodnem sejmu pohištva v

Beogradu, so predstavniki UNILESA seznanili novinarje z rezultati, ki jih je ta organizacija dosegla od ustanovitve do zdaj. UNILES, ki ga sestavljajo LESNINA, JAVOR, IZTOK, MARLES, LIKO, KRASOPREMA, STOL, MEBLO in NOVOLES, razpolaga danes z eno tretjino kapacitet proizvodnje slovenske lesne industrije ter zaposluje približno 12.000 delavcev. Dobri poslovni rezultati so predvsem posledica uspešne poslovne politike delovnih organizacij v okviru UNILESA. Kot predvidevajo, bo UNILES v letu 1974 ustvaril več kot 5 milijard dinarjev dohodka. V načrtu je, da bo UNILES v letu 1975 izvozil svoje izdelke v veliko tujih dežel in to v vrednosti okoli 2 milijard dinarjev.

NOVA TOVARNA

ŠIP Ošprelj iz Bosanskega Petrovca gradi novo tovarno vrat, v kateri bo 320 zaposlenih delavcev izdelalo na leto 360.000 vrat.

MILIJON STOLOV LETNO

Tovarna Konjuh z Živinic bo v letu 1975 odprla novo tovarno miz. To bo ena največjih tovrstnih tovarn v Jugoslaviji, saj bo proizvedla milijon miz na leto.

GUGALNIKI VRBA V ZDA

Tovarna masivnega pohištva Vrba iz Banja Luke je prodala v ZDA prvi kontingent stolov in gugalnikov. Ameriška podjetja so odkupila kar 50 odstotkov Vrbinih izdelkov v letu 1975. Ob gugalnikih bo Vrba prodajala na zahodnoevropsko tržišče tudi jedilnice. V Vrbi pričakujejo, da bodo v letu 1975 proizvedli za 72 milijonov dinarjev.

VEČJE POVPRŠEVANJE?

V letu 1973 je bilo v večini evropskih držav čutiti veliko povpraševanje po lesenih ploščah, že leta 1974 pa se je zmanjšalo zanimanje za vezane plošče in iverice. Do neravnovesja je prišlo zaradi izjemno visokega izvoza vezanih plošč in iveric v azijske države. Strokovnjaki predvidevajo, da se bo povpraševanje po teh izdelkih v letu 1975 spet močno povečalo.

RAZDELITEV STANOVANJ

Odbor za medsebojna razmerja podjetja „NOVOLES“ je na svojih rednih sejah razdelil naslednja stanovanja:

HENČIČ PETRU se dodeli stanovanje v bloku na Ragovski 8, Novo mesto;

BENCIK BOJANU se dodeli stanovanje v bloku na Kristanovi 24, Novo mesto;

ZAVIRŠEK ANDREJU se dodeli stanovanje v bloku na Mestnih njivah 6, Novo mesto;

MAKUČ MARJANI se dodeli stanovanje v bloku na Ragovski 8, Novo mesto;

DJURIČU BRANKU se dodeli stanovanje v bloku Straža 87;

BOH MARIJI se dodeli dvosobno stanovanje v hiši Straža 29;

KAVŠČEK DANICI se dodeli enosobno stanovanje v hiši Straža 29;

JOVIČ SONJI se dodeli stanovanje v bloku Zagrebška 16, Novo mesto;

ČAVŠEVIČU ISMETU se dodeli stanovanje v bloku Straža 87;

ŠTRUMBELJ MARIJI se dodeli soba v bloku Straža 87;

DJURIČU DRAGANU se dodeli stanovanje na žagi Straža;

ŽIVKOVIČU NEDELJKU se dodeli enosobno stanovanje v hiši Straža 29;

BUKOVEC ZDENKI se dodeli stanovanje v bloku Trdinova 15 c, Novo mesto;

HORVATU VJEKOSLAVU se dodeli stanovanje v bloku na Ragovski 8, Novo mesto.

LOTITE SE JE, NI TEŽKA!

	KRIŽ. OB NOVEM LETU	OPORNIK	STARORIMSKE DRŽAVE IN PESNIK	ČESNA BOLEZEN	GERM. OREL	LUCIEN TESNIERE	MAVEČ	M. IME	GOZDNI OREH RDEC LES	SOL OCETNE KISL.
DOMO-TOŽJE										
ČLAN OPERATIVE										
STAR AVSTR. DENAR						ZNOJNICE FINSKI ARHITEKT				
VRSTA DREVEŠA					MOČNA KARTA TONA			INCLAT) MEMORAL.		
POHANJ. HRANE							GRBO DOM. SUVNO PRIPADNIČA EVRO. OTOČ. DRŽAVE			
STAR. DRŽ. OB PERZ. ZAL. IZ 12. in 13. STOL. P. N. Š.					HEJNA VREDNOST PRAVIL. POUČAR. BESED.					
AVT. OZNAKA TORINA		OLLOPNO VOZILO	MALČEK ID EST (kratica)							PRSI KOŠ.
AVT. OZNAKA NORVEŠ.		URADNIK TRENUTEK								
KDOR GOJI ATLETIKO						ADRIA- AVIOPR. VODJA TABORIŠČA			KISIK PISMENO POTRD.	
ŽIVLJEN. TEKOČ.				VSE V ZEDU AVSTRIJA			VARUH DOM. OGNJ. PRI STAR. RIMLJ.			
ŽENSKO IME							GRŠKA ČRKA VZKLIK			
NAJVEČ. REKA NA IND. PODCEL.				OPENJALO AVT. OZN. BENETK						
ZADNJA ČRKA ABECED		ANT. VJEČ. NAROD. OSL. JUG. OZEK KOS BLAGA						ZLOČAS POL. UEM. ŠKE ENOTE MEMVOJNA LUKA		
ARABSKI ŽREBEC			ELEKTRO INDUSTR. TOV. SPEC. REZIL.			STAR SLOVAN	AVT. OZN. KUTINE VPRAŠ. ZAJMEK			HARMONIKA
NETO REGIST. TONA				SLOV. SLIKAR KAZ. ZAJMEK					METER KAZAL. ZAIM.	
ŠPANSKO TOLKALO IZ SKOLJK										
GLAVNO MESTO ČANE					SPOHLAD. CVETLICA					

TEKMOVANJE MED TOZD NOVOLESA V KEGLJANJU

Kegljanje je gotovo tista športna panoga, ki je v okviru Novolesa najbolj napredovala v nekaj zadnjih letih. Dovolj je, če se spomnimo odličnih rezultatov moške in ženske ekipe na DŠI in Lesariadi v preteklih dveh letih. Kot posledica tega kvalitetnega napredka je zamisel, da bi se moška ekipa Novolesa vključila v Dolenjsko ligo, kjer tekmujejo tako rekoč vsa večja podjetja Dolenjske.

Tokrat smo začeli s kegljaškim tekmovanjem med TOZD-i Novolesa, ki bo odslej vsako leto; že prva prireditev pa je vse presenetila. 23. oktobra se je namreč na kegljišču „Henrik“ v Loški vasi zbralo kar 9 moških in 3 ženske ekipe oziroma okoli 90 tekmovalcev in tekmovalk, ki so se srečno borili za vsak kegelj, za čim boljšo uvrstitev. Med tekmovalci je bilo precej zelo dobrih kegljačev.

Končni rezultati so bili naslednji:

Med ženskimi ekipami so zmagale tekmovalke iz TOZD

TTP, druge so bile kegljačice iz DSSS, tretje pa iz TOZD TES.

Pri moških so zmagali tekmovalci TOZD TPI in Žaga Soteska, na drugo mesto se je uvrstila I. ekipa TOZD TSP, tretji so bili iz DSSS, četrti pa tekmovalci iz TOZD TVP.

Ob zaključku tekmovanja sta zmagovalni ekipi prejeli prehodna pokala. Želja vseh je, da bi tekmovanje postalo tradicionalno, saj gre za zares množično športno udejstvovanje delavcev.

MIHA BLAŽIČ

Ureja uredniški odbor. Glavni in odgovorni urednik: Slavko VIDMAR. Izdaja Lesni kombinat „NOVOLES“ v Straži pri Novem mestu. Naklada 1600 izvodov. Stavak, filmi in montaža ČZP DOLENJSKI LIST. Tisk: KNJIGOTISK Novo mesto.